БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

9-ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 194 (2227).

29 СЕНТЯБРЬ ШАНБА 1962 ЙИЛ

БАҲОСИ 2 ТИЙИН

ТАСС АХБОРОТИ

«КОСМОС-9» ПАРВОЗДА

1962 йил 27 сентябрда Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-9» учирилди.

ТАСС томонидан шу йил 16 мартда эълон қилинган программага мувофиқ, йўлдош ичига космик фазони тадқиқ қилишни давом эттириш учун белгиланган илмий аппаратлар ўрнатилди. Йўлдош қуйидаги параметрлардаги орбитага чиқарилди:

дастлабки айланиш даври — 90,9 минут, Ер сатҳидан максимал узоқлашуви (апогейи) 353 километр, минимал узоқлашуви (перегейи) 301 километр, орбитанинг экватор текислигига оғиш бурчаги 65 градус.

Йўлдош бортига: 19,994 мегагерц частотада ишлайдиган радиопередатчик, орбита элементларини аниқ ўлчаш учун радиосистема ҳамда приборларнинг ва илмий аппаратларнинг ишлари ҳақидаги маълумотларни Ерга юбориб туриш учун радиотелеметрик система ўрнатилди.

Ўлчаш маълумотларини анализ қилиш йўлдош ичига ўрнатилган аппаратларнинг нормал ишлаётганлигини кўрсатмоқда.

Координация — ҳисоб маркази олинган маълумотларни ишлаб чиқмоқда.

ЛЕНИН ИДЕЯЛАРИ ЯШАМОҚДА ВА ҒАЛАБА ҚИЛМОҚДА

Мамлакат ҳаётидаги шонли воқеа — Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 45 йиллиги яқинлашмоқда. Шу кунларда совет кишилари Владимир Ильич Ленинга қайта ва қайта фикран мурожаат қилмоқдалар. Унинг ақл-заковати халқларга порлоқ келажак — коммунизм йўлини ёритиб берди. Ленинизм ижтимоий тараққиётнинг энг зарур эҳтиёжларини миллионларнинг туб манфаатлари ва орзу-истакларини ифодалади. Лениннинг социализм қуриш плани мамлакатимизда партия ва халқнинг ироддаси билан амалга оширилди.

Марксизм-ленинизмга содиқлик — ҳамма ғалабаларимизнинг гаровидир. Бутун дунё меҳнаткашлари ленинизм инсоният тараққиётининг тўғри йўлини кўрсатибгина қолмасдан, шу билан бирга халқларни тўлқинлантириб турган туб социал проблемаларни ҳам амалда ҳал қилиб бераётганлигини Совет мамлакатининг мисолида яққол кўриб ишонч ҳосил қилмоқдалар. Коммунистлар бузувчилардир, улар яратишга ва ижод қилишга лаёқатли эмас, деган буржуача туҳмат-бўҳтонларни турмуш фош қилиб ва улоқтириб ташлади. СССРда янги жамият қурилганлиги, социализм тўла равишда ва узил-кесил ғалаба қилганлигининг ўзи марксизм-ленинизмнинг чинакам тантанасидир. Коммунистлар инсоният тарихига энг улуғ яратувчи куч бўлиб, жаҳонни қайта қурувчи ва янгиловчи куч бўлиб кирдилар. Ленин номи эса революцион меъморчиликнинг символи бўлиб қолди.

В. И. Лениннинг янги ҳужжати —«Совет ҳокимиятининг навбатдаги вазифалари» деган мақоласининг дастлабки вариантидаги боблар бугун «Правда»да биринчи марта эълон қилинмоқда. Мақоланинг шу бобларида Октябрь революциясининг ривожланиши чуқур назарий анализ қилиб берилган, капитализмдан социализмга ўтиш давридаги хўжалик қурилишининг аҳамияти очиқ кўрсатилган, халқ оммасининг социалистик қурилишдаги роли уқтириб ўтилган. Лениннинг мана шу улуғ ҳужжатида айтилган фикрларнинг аҳамияти ҳозирги вақтда ҳам жуда катта.

Социалистик революция меҳнаткашларнинг кенг оммасини биринчи бўлиб онгли, тарихий ижодкорликка кўтармоқда. Омманинг асосий вазифаси — янги жамият қуриш, социалистик жамиятни яратишдир. «...Капиталистик жамиятдан социалистик жамиятга ўтишнинг туб моҳияти каби Совет ҳокимиятининг ҳам энг асосий негизи, туб моҳияти шундаки, — деб таълим беради В. И. Ленин,— **сиёсий вазифалар иқтисодий вазифаларга нисбатан бўйсунувчи ўрин тутади... Буржуазия устидан қозонилган ғалабани биз эндиликда, Октябрь революциясининг ғалабасидан кейин, граждан урушида эришилган муваффақиятлардан кейин гарчи тинчроқ шаклда бўлса-да, лекин анча юксак ва жуда катта нарса эканлигини тушунишимиз мумкин ва лозим: яъни — буржуазия устидан сиёсий ғалаба қўлга киритилиб, ҳарбий жиҳатдан мустаҳкамланиб олганидан кейин, эндиликда, халқ хўжалигини ташкил этиш соҳасида, ишлаб чиқаришни ташкил этиш соҳасида, умум халқ учёти ва контроли соҳасида ҳам буржуазия устидан ғалаба қозонилиши лозим»**.

Ленин идеялари Коммунистик партиянинг ва совет халқининг ишларида яшамоқда. Партия социалистик экономикани вужудга келтиришни, мамлакатни индустрлаштиришни ва қишлоқ хўжалигини коллективлаштиришни социализм қуришнинг асосий шарти деб билди. Лениннинг социалистик қурилиш тўғрисидаги бу планини оғишмай амалга ошириб келди. Кейинги йилларда партия мамлакат ишлаб чиқарувчи кучларини янада ривожлантиришга қаратилган бир қанча муҳим тадбирларни амалга оширди. Саноатни ва қурилишни бошқариш қайта қурилди, планлаштириш тартиби ўзгартирилди, қишлоқ хўжалигини янада юксалтиришнинг жуда муҳим чоралари ишлаб чиқилди ва амалга оширилди. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини бошқаришнинг янги системасига ишлаб чиқариш принципи асос қилиб олинди. Совет давлатининг бутун фаолиятида экономиканинг, хўжалик қурилишининг биринчи даражали роль ўйнаши тўғрисида Лениннинг берган кўрсатмаларини партия муттасил амалга ошириб келмоқда ва бундан буён ҳам амалга ошира беради.

КПССнинг янги Программаси — коммунизм қуришнинг илмий жиҳатдан асосланган конкрет планидир. Дастлабки икки Программа Владимир Ильич Лениннинг бевосита иштироки ва раҳбарлигида ишлаб чиқилган эди. XXII съездда уқтириб айтилганидек, учинчи Программани тайёрлашда партия ҳамиша Ленин билан маслаҳатлашиб иш кўрди, унинг узоқни кўриб, чизиб берган режаларига, унинг социализм ва коммунизм қуриш тўғрисидаги доҳиёна идеяларига асосланди. Шу сабабли партиянинг янги Программасини тўла асос билан Ленин Программаси деб атамоқдалар. Бу Программа янги турмуш қуришнинг жуда катта амалий тажрибаси, КПСС Марказий Комитети назарий жиҳатдан умумлаштириб берган тажрибаси натижасида юзага келган Программадир.

Коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш партия ва совет халқининг асосий иқтисодий вазифасидир. Партия коммунистик қурилиш вазифаларини ленинча ҳал қилиб, халқнинг ғайрати ва кучини мана шу асосий вазифани бажаришга йўлламоқда.

Партия Лениннинг коммунистик қурилишда халқ оммасининг роли тўхтовсиз ўсиб боради, деган қоидасига асосланади. КПСС XX ва XXII съездларининг қарорлари шахсга сиғиниш натижасида туғилган энг хатарли хатолардан бирига — тарихий ижодкорликда партия ва халқ оммасининг ролини пасайтиришга қақшатқич зарба берди, миллион-миллион совет кишиларининг активлик ва ташаббускорлик кўрсатишлари учун чексиз майдон очиб берди. Ленин ёзганидек, меҳнаткашларнинг жуда катта ташкилотчилик талантлари рўёбга чиқди. Мамлакатимизда ишлаб чиқаришни бошқаришда омманинг актив иштирок қилишига доир жуда катта бой тажриба бор. Мамлакатнинг хўжалик ва маданий турмушини бошқаришнинг жуда кўп хилма-хил формаларини ва усулларини меҳнаткашларнинг ўзлари ишлаб чиқди. Меҳнаткашлар депутатлари Советларининг ижроия комитетлари ҳузуридаги комиссиялар, доимий ишлайдиган ишлаб чиқариш кенгашлари, мажбуриятларни текшириш комиссиялари, рационализаторлар группалари, жамоатчилик асосларида ишловчи конструкторлик бюролари ва техника контроли бўлимлари ва шу каби бошқа кўпгина формалар меҳнаткашларнинг ўзлари ишлаб чиққан мана шундай форма ва усуллардир.

«Жаҳон тараққиётининг асосий якунлари жамланадиган бўлса,— деди Н. С. Хрушчев,— **бундай демоқ мумкин: тарих Маркс ва Ленин кўрсатиб берган йўлдан ривожланиб бормоқда. Социализм кучлари, жаҳон пролетариатининг бутун кучи ўсиб бормоқда, халқлар империализм билан алоқани тобора кескин равишда узмоқдалар. Бутун жаҳон миқёсида империализмнинг ҳалок бўлиши ва социализмнинг тантана қилиши муқаррар».**

Жаҳон социалистик системасини ташкил этган кўпгина мамлакатлар ҳозир Ленин йўлидан бормоқда. Ленинизм идеялари халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг байроғидир. Лениндан фақат коммунистларнинг ўзигина ўрганаётгани йўқ. Ленин идеялари халқларнинг империализм ва мустамлакачиликка қарши, асрий қолоқликни тугатиш, миллий экономикани ва маданиятни ривожлантириш учун, миллий озодлик учун олиб бораётган курашига ёрдам бермоқда.

Партия Лениннинг улуғ ғоявий меросига таяниб, ўз Программасида совет халқининг янги, навбатдаги вазифаларини ишлаб чиқди ва шу вазифаларни ҳал қилишнинг равшан йўлларини кўрсатиб берди. Совет халқи Ленин йўлидан бориб, Коммунистик партия раҳбарлигида ўзининг қаҳрамонона меҳнати билан коммунистик жамият қуради.

(«ПРАВДА»нинг 1962 йил 28 сентябрдаги бош мақоласи).

Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ ЮГОСЛАВИЯДА БЎЛИШИ

СПЛИТ, 28 сентябрь. (ТАСС). СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев ва унинг ҳамроҳлари бугун эрталаб Сплитдан жўнаб кетдилар. Л. И. Брежнев «Галеб» машқ кемасига тушиб, Югославия ҳарбий-денгиз флотининг «Сплит» ва «Пула» эсминецлари эскортлигида Адриатиканинг шимолига қараб Брион ороллари томон йўл олди.

Қирғоққа ва Пролетар бригадалари номли майдонга тўпланган Сплитнинг мингларча аҳолиси Совет Иттифоқидан келган азиз меҳмонни самимий табрикладилар. «Галеб» сузиб кетиши олдидан Совет Иттифоқи ва Югославия давлат гимнлари ижро этилди. СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев Хорватия ижроия вечесининг раиси З. Бркич ҳамроҳлигида денгизчилар фахрий қоровулининг сафи олдидан юриб ўтди ва рапортни қабул қилди.

В. И. ЛЕНИННИНГ ЯНГИ ҲУЖЖАТИ

Қуйида «Совет ҳокимиятининг навбатдаги вазифалари» номли мақоланинг дастлабки вариантининг бир қанча боблари (IV, V, VI, VII, VIII, IX бобларнинг бир қисми ва X бобнинг боши) биринчи марта босилмоқда. В. И. Ленин Асарларининг илгариги нашрларида бу вариантнинг фақат охирги боби — X боби (охири), XI, XII, XIII боблари босилган эди. (Қаралсин: В. И. Ленин, Асарлар, 27 том, 202—219-бетлар).

Эълон қилинаётган бобларнинг асл нусхаси Ленин 1918 йил 23 ва 28 март ўртасида стенографга айтиб ёздирган стенограммасининг оққа кўчирилганидир. Мақоланинг бу қисмини В. И. Ленин Асарлар тўлиқ тўпламининг 36-томини босмага тайёрлаётган чоқда ўқиб аниқлашга муваффақ бўлинди. 36-томда бу мақола илгари эълон қилинган маълум боблар билан биргаликда босилади.

В. И. Ленин «Совет ҳокимиятининг навбатдаги вазифалари» номли мақола устида Германия билан сулҳ шартномаси тузилгандан ва шартнома ратификация қилингандан кейин ишлай бошлаган эди. Урушдан чиқилганлиги, бу вақтга келиб Совет ҳокимиятининг бутун мамлакатда мустаҳкамланаётганлиги, халқ хўжалигининг бир қанча энг муҳим соҳаларда энг етакчи тармоқлари ишчи ва деҳқонлар давлати қўлига ўтганлиги — ана шуларнинг ҳаммаси Россияда социалистик революциянинг ривожланишида янги даврни белгилаб берди. Совет давлати биринчи марта асосий кучларни тинч хўжалик ва маданий қурилиш соҳасида тўплаш, янги социалистик жамият барпо қилишнинг энг муҳим вазифаларини ҳал қилишга асосий эътибор бериш имкониятига эга бўлди.

Бу даврда В. И. Ленин социалистик қурилишнинг планини ишлаб чиқди ва бу план «Совет ҳокимиятининг навбатдаги вазифалари» номли мақоласида баён қилинган (қаралсин: Асарлар, 27 том, 237—283-бетлар).

Қуйида эълон қилинаётган бобларда Октябрь революциясининг ривожланишига чуқур назарий анализ қилинади, капитализмдан социализмга ўтиш даврида хўжалик қурилишининг аҳамияти очиб берилади, социалистик қурилишда халқ оммасининг роли таъкидлаб кўрсатилади. Бу бобларда Ленин Совет давлати хўжалик сиёсатининг энг муҳим вазифаларини белгилаб беради, мулкдор синфлар учун меҳнат мажбурияти жорий қилиш, меҳнаткашлар орасида меҳнат интизомини ва онгли интизомни мустаҳкамлаш, пул ислоҳоти ўтказиш, буржуа мутахассисларидан фойдаланиш ва бошқа тадбирларни амалга ошириш зарурлиги тушунтириб берилади.

Дастлабки вариантнинг биринчи марта эълон қилинаётган боблари В. И. Лениннинг «Совет ҳокимиятининг навбатдаги вазифалари» мақоласи устида ишлаш процессинигина акс эттириб қолмай, шу билан бирга Лениннинг бу машҳур асарининг мазмунини чуқурроқ тушунишга ҳам имкон беради.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ҲУЗУРИДАГИ МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМ ИНСТИТУТИ.

„СОВЕТ ҲОКИМИЯТИНИНГ НАВБАТДАГИ ВАЗИФАЛАРИ"

(МАҚОЛАНИНГ ДАСТЛАБКИ ВАРИАНТИ БОБЛАРИ)

IV БОБ

....*

Эндиликда бу вазифа, — албатта, ҳали етарли равишда тугалланмаган ва ҳеч қачон поёни бўлиши мумкин бўлмаган бу вазифа,—Совет ҳокимиятининг вазифалари орасида ҳозир биринчи ўринда тургани йўқ. Советларнинг кейинги съездлари ва айниқса Бутунроссия Москва съезди[1] меҳнаткаш синфларнинг катта кўпчилиги онгли ва мустаҳкам равишда умуман Совет ҳокимияти ва хусусан большевиклар партияси томонига ўтганлигини кўрсатди. Ўз-ўзидан маълумки, бир қадар демократик бўлган ҳукумат учун халқ оммасини ишонтириш вазифаси ҳеч қачон бутунлай четга суриб қўйилиши мумкин эмас, — аксинча, бу вазифа бошқаришнинг муҳим вазифалари орасида ҳамиша тура беради. Лекин оппозиция партиялари учун, ёки келажак идеяларини амалга ошириш учун курашаётган партиялар учунгина бундай вазифа биринчи ўринга қўйилади. Большевиклар, бир томондан, чоризм давридаёқ ва, иккинчи томондан, Керенский ҳукумати вақтида меҳнаткашлар оммасининг актив ва онгли элементларининг кўпчилигини ўз томонларига ўтказишга муваффақ бўлганларидан кейин бизнинг партиямиз олдида ҳокимиятни қўлга олиш ва эксплуататорларнинг қаршилигини бостириш вазифаси келиб турди. Ишонтириш ўрнига Россияни курашиб қўлга киритиш вазифаси биринчи ўринга ўтиб қолди. 1917 йил октябрь ойининг охиридан бошлаб, тахминан то 1918 йил февраль ойигача мана шу жанговар ёки ҳарбий вазифа биринчи ўринда турди, зотан кескин ва энг шиддатли кураш вазиятида ҳокимиятга эришаётган ҳар қандай сиёсий партия учун бундай вазифанинг биринчи ўринда туриши лозимлиги табиий эди. Ўз-ўзидан равшандирки, пролетариат партияси учун эксплуататорларнинг қаршилигини бостириш вазифаси айниқса кескин бўлиб туради, чунки мулкдор синфларнинг бир-бирлари билан бирлашган намояндалари капитал кучи билан ҳам, билимлар кучи билан ҳам қуролланган, бошқаришга асрлар бўйи деб айтилмаган тақдирда ҳам, лекин кўп йиллар давомида одатланиб ва ўрганиб қолган вакиллари бу курашда пролетариат томонга ўтаётган меҳнаткашлар оммасига қарши чиқадилар. Россияда ҳали унутилмаган 1905 йил революцияси сабоқларининг таъсири остида ва ҳозирги урушнинг ниҳоят даражада оғирроқ бўлган ва ўткир сабоқларининг таъсири остида тарихан вужудга келган алоҳида шарт-шароит туфайли, большевиклар мана шу шарт-шароит туфайли ҳокимиятни қўлга олиш вазифасини пойтахтда ҳам, шунингдек Россиянинг асосий саноат марказларида ҳам нисбатан фавқулодда енгил ҳал қилишга муваффақ бўлдилар. Лекин провинцияларда, марказдан узоқ бўлган жойларда ва айниқса Россиянинг аҳолининг маълум қисми, нисбатан қолоқ бўлган ҳамда монархия ва ўрта асрлик провинцияларига бошқалардан кўра маҳкамроқ ёпишиб олган қисми кўпроқ бўлган районларида, — масалан, казаклар жойлашган областларда,—Совет ҳокимияти ҳарбий шаклларга кирган қаршиликка бардош бериши лозим бўлиб қолди, бу қаршилик фақат эндигина, Октябрь революцияси вақтидан бери тўрт ойдан кўпроқ вақт ўтганидан кейингина батамом тугаб бормоқда. Ҳозирги вақтда Россияда эксплуататорларнинг қаршилигини енгиш ва бостириш вазифаси асосан тамом бўлди. Большевиклар Россияни эгаллаб олдилар. Бунинг асосий сабаби шуки, Дондаги контрреволюцион казакларнинг кўзга кўринган арбоби Богоевский[2] яқинда эътироф қилганидек,—ҳатто казаклар орасида ҳам халқнинг катта кўпчилиги онгли, қатъий ва кескин равишда большевиклар томонига ўтган эди. Лекин ўзларининг иқтисодий мавқелари сабабли алоҳида шароитга эга бўлган мулкдор синфларга шу алоҳида шароитлар Совет ҳокимиятига фақат пассив қаршилик кўрсатиш (саботаж уюштириш) учун имконият бериб қолмай, шу билан бирга Совет ҳокимиятига ҳарбий қаршилик кўрсатишга уринишни такрорлаш учун ҳам табиий имконият беради. Шу сабабли эксплуататорларни бостириш вазифаси ҳам охиригача тугалланган вазифа деб ҳисобланиши мумкин эмас. Лекин ҳар ҳолда энди бу вазифанинг асосий жиҳатлари ҳал қилинганлиги ва шу вазифанинг ўзи иккинчи ўринга ўтиб қолаётганлиги жуда очиқ кўриниб турибди. Совет ҳокимияти бу вазифани бир минут бўлса ҳам унутиши мумкин эмас ва ҳар қандай сиёсий ёки гўё социалистик шиорлар ва декломациялар билан ўзининг эътиборини бу вазифани бажаришдан четга буришга асло йўл қўймайди. Бу ҳақда изоҳ бериб ўтишга тўғри келади, чунки меньшевиклар ҳам, ўнг эсерлар ҳам реакцион ва помешчик ҳукуматларга қарши олиб борган курашларига қараганда, Совет ҳокимиятига қарши анча кескин кураш олиб бориб, ва ўз партияларининг ёрлиғи ёки номи ўзларига панoҳ бўлади деб ўйлаб, бизда улар контрреволюциянинг энг ҳаракатчан, баъзан ҳатто энг сурбет арбоблари сингари ҳаттиҳаракат қилмоқдалар. Равшандирки, эксплуататорлар ўз қаршиликларини қандай партия байроқлари билан ёки халқ ўртасида манзур бўлган усти ялтироқ қандай ном билан ниқобламасинлар, Совет ҳокимияти бундай қаршиликни бостиришдан иборат бўлган ўз вазифасини ижро этишдан ҳеч қачон тўхтамайди. Лекин қаршиликни бостириш вазифаси ҳозирги вақтда асосан тамом бўлди, энди навбатда давлатни бошқариш вазифаси турибди.

Аҳоли оммасини ишонтириш вазифасидан, биринчи ўринда туриб келган мана шу вазифадан ҳамда ҳокимиятни қўлга олиш ва қаршилик кўрсатаётган эксплуататорларни ҳарбий куч билан бостириш вазифасидан биринчи ўринга ўтиб олаётган вазифага, давлатни бошқариш вазифасига мана шундай ўтиш ҳозирги пайтимизнинг ўзига хос асосий хусусиятидир. Совет ҳокимиятининг қийинчилиги кўп жиҳатдан шундан иборатки, у халқ сиёсий раҳбарларининг ҳам, шунингдек умуман меҳнаткашлар оммаси орасидаги барча онгли элементларнинг ҳам мана шу ўтишнинг хусусиятларини равшан тушуниб олишларига эришмоғи керак. Чунки, шу нарса ўз-ўзидан тушунарлидирки, синфларни фарқ қилмай бутун аҳолининг иштироки билан бошқаришнинг тинч вазифаларига ўтиш,—гражданлар уруши айрим жойларда ҳали тамом бўлмаган вазиятда, ғарбдан ҳам, шарқдан ҳам Совет республикасига таҳдид солиб турган жуда катта ҳарбий хавфлар вазиятида, ниҳоят уруш натижасида вужудга келган мислсиз вайронгарчилик вазиятида мана шундай ўтиш, шубҳасиз, жуда катта қийинчиликлардан иборат бўлади.

V БОБ

Давлатни бошқариш вазифаси, Совет ҳокимияти олдида энди биринчи ўринда турган мана шу вазифа яна шундай хусусиятга эгадирки, энди гап—маданий халқларнинг энг янги тарихида биринчи марта бўлса керак, энди гап шундай бошқариш тўғрисида бораётирки, бу бошқаришда сиёсат эмас, балки экономика биринчи даражадаги аҳамият касб қилмоқда. Одатда «бошқариш» деган сўз билан худди ва кўпинча ёки ҳатто нуқул сиёсий фаолиятни ифодалайдилар. Аммо, капиталистик жамиятдан социалистик жамиятга ўтишнинг моҳияти сингари, Совет ҳокимиятининг ҳам туб моҳияти шундан иборатки, бунда сиёсий вазифалар иқтисодий вазифаларга нисбатан бўйсунувчи ўринда туради. Ҳозир ҳам, айниқса Россияда Совет ҳокимияти тўрт ойдан кўпроқ яшаб келаётганлигининг амалий тажрибасидан кейин биз учун шу нарса тўла равшан бўлиши кераккки, эндиликда давлатни бошқариш вазифаси аввало ва биринчи галда нуқул иқтисодий вазифадан, уруш етказган жароҳатлардан мамлакатни тузатиб олиш, ишлаб чиқарувчи кучларни тиклаш, маҳсулотлар ишлаб чиқаришни ва тақсимлашни ҳисобга олишни ва контроль қилишни йўлга қўйиш, меҳнат унумдорлигини ошириш вазифасидан иборат бўлиб қолмоқда. — Хуллас бу вазифа иқтисодий қайта ташкил қилиш вазифасидан иборатдир.

Айтиш мумкинки, бу вазифа иккита асосий қисмга бўлинади: 1) Маҳсулотларни ишлаб чиқаришни ва тақсимлашни энг кенг, ҳамма жойда ўтказиладиган ва универсал формаларда ҳисобга олиб ва контроль қилиб туриш ҳамда 2) меҳнат унумдорлигини ошириш. Социализмга ўтаётган ҳар қандай коллектив ёки ҳар қандай давлат бу вазифаларни ҳал қилиши мумкин, бунинг учун фақат бундай ўтишнинг асосий иқтисодий, социал, маданий ва сиёсий шарт-шароити капитализм томонидан етарли даражада яратилган бўлиши шарт. Йирик машина ишлаб чиқариши бўлмаса, темир йўлларнинг, почта-телеграф алоқаларининг озми-кўпми ривожланган шохобчалари бўлмаса, халқ маорифи муассасаларининг оздир-кўпдир ривожланган шохобчалари бўлмаса на у вазифа, на бу вазифа систематик тарзда ва умумхалқ миқёсида, турган гапки, ҳал қилина олмаган бўлур эди. Россиянинг ҳозирги аҳволида бундай ўтишнинг дастлабки шарт-шароитидан бир қанчаси мавжуддир. Иккинчи томондан, бундай шарт-шароитнинг бир қанчаси бизнинг мамлакатимизда йўқ, лекин буларни мамлакатимиз анчагина илғор қўшни мамлакатларнинг, тарих ва халқаро муносабат йўли билан Россия билан аллақачонлар мустаҳкам алоқада бўлган мамлакатларнинг амалий тажрибасидан нисбатан енгил ўрганиб олиши мумкин.

VI БОБ

Социалистик тузумга ўтаётган ҳар қандай жамиятнинг туб вазифаси ҳукмронлик қилаётган — ёки, тўғрироғи, ҳукмрон синф бўлиб етишаётган — пролетариат синфининг буржуазия устидан юқорида баён қилинган тарзда ғалаба қилишидан иборатдир. Бу вазифа ҳам ҳозир бизнинг олдимизга кўп жиҳатдан янгича қилиб қўйилмоқда, — пролетариатнинг буржуазия билан курашининг кўп ва кўп ўн йиллар давомидаги жаҳоншумул тажрибаси қўйган тарздагидан бутунлай бошқача қилиб қўйилмоқда. Буржуазия устидан қозонилган ғалабани биз эндиликда, Октябрь революциясининг ғалабасидан кейин, граждан урушида эришилган муваффақиятлардан кейин, гарчи тинчроқ шаклда бўлса-да, лекин анча юксак ва жуда катта ғалабани тушунишимиз мумкин ва лозим: яъни — буржуазия устидан сиёсий ғалаба қўлга киритилиб, ҳарбий жиҳатдан мустаҳкамланиб олганидан кейин эндиликда халқ хўжалигини ташкил этиш соҳасида, ишлаб чиқаришни ташкил этиш соҳасида, умумхалқ учёти ва контроли соҳасида ҳам буржуазия устидан ғалаба қозонилиши лозим. Ишлаб чиқариш йириклаша борган сари, ҳозирги замоннинг йирик давлатидаги ўн ва юз миллионлаб аҳолини ўз ичига олаётган умумдавлат иқтисодий муассасаларининг шохобчалари қалинлаша борган сари буржуазия ишлаб чиқаришни ҳисобга олиш ва контроль қилиш вазифаларини шунчалик зўр муваффақият билан ҳал қила берган эди. Бу вазифани энди биз пролетариатнинг ҳукмронлик мавқеига, меҳнаткашлар ва эксплуатация қилинувчи омманинг кўпчилиги пролетариатни қувватлаётганлигига таяниб, бундан олдинги жамият тўплаган ва ўндан тўққизи, эҳтимолки, юздан тўқсон тўққизи социалистик революцияга душман бўлиб турган синфга мансуб бўлган ташкилотчилик талантининг, техника билимларининг элементларидан фойдаланиб, янгича ҳал қилишимиз лозим.

(Давоми иккинчи бетда)

* Стенограмманинг бош қисми топилгани йўқ.—Ред.

ЎРТОҚ Н. С. ХРУШЧЕВ ТУРКМАНИСТОНДА

КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Н. С. Хрушчев Ашхобод районидаги Калинин номли, Свердлов номли, «Ленинград» ва «Копет-Даг» колхозларининг далаларида бўлди. Бу далалар Гяур водийсида жойлашгандир. Қорақум каналининг катта суви етиб келмагунча, бу далалар асрлар бўйи ҳувуллаб ётар эди. Дастлабки йилдаёқ колхозлар бу ерларга маккажўхори, қанд лавлаги, сабзавот ва полиз экинларини экдилар.

Колхозлар бўйлаб сафарда Н. С. Хрушчевга Туркманистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари Б. Овезов, Туркманистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. Байрамов, Туркманистон ССР Министрлар Советининг Раиси А. Анналиев, Туркманистон КП Марказий Комитетининг иккинчи секретари М. А. Пименов ҳамроҳ бўлдилар.

Қўриқ ерларга бориш йўлида Н. С. Хрушчев Қорақум канали учинчи навбатининг участкаларидан бирини кўздан кечирди.

Калинин номли колхозда азиз меҳмонни қишлоқ хўжалик артели правлениесининг раиси Я. Овезгелдиев, эркак ва аёл колхозчилар кутиб олдилар. Никита Сергеевич маккажўхори далаларини кўздан кечирди.

Сўнгра Н. С. Хрушчев Свердлов номли колхознинг полиз ва сабзавот экинлари етиштираётган аъзолари ҳузурида бўлди.

«Ленинград» колхозида бу йил биринчи марта молга едириш учун қанд лавлаги етиштира бошладилар. Никита Сергеевич йилига икки марта ҳосил олишни маслаҳат беради, нўхатни кузда экишни тавсия этади.

Республика раҳбарлари, қишлоқ хўжалик мутахассислари, эркак ва аёл колхозчилар Копет-Даг ёнбағридаги текисликнинг ажойиб истиқболи ҳақида гапириб берадилар. Бу жойда миллионларча гектар жуда ҳосилдор ерлар бор. Бу ерларни суғориш пахта, сабзавот, маккажўхоридан мўл ҳосил етиштириш, чорвачиликни ривожлантириш имконини беради.

Канал зонасида колхознинг қўй отарлари ўтлаб юрибди. Н. С. Хрушчев Ашхобод районидаги «Победа» колхозининг чўпонлари ака-ука Қулпақ ва Моммок Дурдиевлар билан суҳбат қилди. Ўртоқ Хрушчев қўйларнинг зоти ва уларни кўпайтириш масалалари билан қизиқади.

«Копет-Даг» колхози далаларида Н. С. Хрушчев полиз экинларининг уруғлик участкасини кўздан кечирди.

Н. С. Хрушчев Каахкин районидаги Жданов номли колхоз чўпонларининг ҳузурида ҳам бўлди. Колхоз раиси Юсуп Бобоев қишлоқ хўжалик артели қўриқ ерларнинг канал зонасида чигит ва маккажўхори экиш учун ерларни ўзлаштираётганлигини гапириб берди. Колхознинг 12 минг бош қоракўл қўйи бор, кенг яйловларга эга, лекин бу яйловлар етарли даражада сув билан таъминланмаган. Никита Сергеевич «Голодностепстрой» тажрибасини ўрганишни тавсия этади.

Н. С. Хрушчевнинг эркак ва аёл колхозчилар, территориал бошқарма мутахассислари, партия ва совет ходимлари билан самимий ва дўстона суҳбатлари, унинг маслаҳатлари барча қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни янада кўпайтиришнинг янги резервларини аниқлашга ёрдам берди.

Тушдан кейин Н. С. Хрушчев Мари областига жўнаб кетди. (ТАСС).

МАРИ, 27 сентябрь, (ТАСС). КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Н. С. Хрушчев бугун кечқурун Мари областига келди.

Н. С. Хрушчев билан бирга республика раҳбарлари ҳам бу ерга келдилар.

Г. ГЕОРГИУ-ДЕЖ ВА И. Г. МАУРЕР ТОШКЕНТДА

Руминия Халқ Республикаси Давлат кенгашининг Раиси Георге Георгиу-Деж бошчилигидаги Руминия Халқ Республикасининг давлат-ҳукумат делегацияси Индонезия ва Ҳиндистонга кетаётиб, 28 сентябрь кечқурун Ўзбекистон пойтахтига келди. Делегация составида Руминия Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Ион Георге Маурер, Руминия Халқ Республикаси ташқи ишлар министри Корнелиу Мэнеску бор.

Қардош республикадан азиз меҳмонларнинг келиши шарафига Тошкент аэропортида Руминия Халқ Республикаси, Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР давлат байроқлари кўтарилди. КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бюро аъзолари В. А. Карлов, М. М. Мусахонов, Г. Ф. Наймушин, А. Ҳайдаров, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бюро аъзолигига кандидатлар И. П. Бурмистров, Қ. Муртазоев, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари И. М. Нажесткин, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ва ташқи ишлар министри С. О. Азимов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари И. В. Бабков, Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси Р. Нишонов, республика министрлари, жамоат ташкилотларининг раҳбарлари ва шаҳар меҳнаткашларининг вакиллари делегацияни аэродромда қизғин кутиб олдилар.

Аэродромда РХРнинг СССР даги элчиси Николае Гуинэ бор эди.

Бухарестдан Тошкентга қўнмасдан учиб келган тезучар лайнер аэропорт биноси ёнига юриб келади. Тўпланганлар томонидан қизғин табриклаб кутиб олинган Руминия ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Руминия Халқ Республикаси Давлат кенгашининг раиси Г. Георгиу-Деж, Руминия Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси И. Г. Маурер, Руминия Халқ Республикаси ташқи ишлар министри К. Мэнеску ва уларнинг ҳамроҳлари зинапоядан меҳмондўст ўзбек диёрига қадам қўйдилар.

Г. Георгиу-Деж, И. Г. Маурер, К. Мэнеску ва руминиялик бошқа меҳмонлар ўзларига ажратилган резиденцияга дам олиш учун жўнаб кетадилар. (ЎзТАГ).

В. И. ЛЕНИННИНГ ЯНГИ ҲУЖЖАТИ

(Боши биринчи бетда)

VII БОБ

Ҳозирги вақтда фақат ҳарбий қувват ва ҳарбий техника жиҳатидангина эмас, шу билан бирга капитализм доирасида йирик саноатни ташкил қилиш жиҳатидан ҳам энг кўп тараққиётга эришган Германия империализми ўзининг иқтисодий тараққиётини яна шу нарсада ҳам кўрсатдики, у бошқа давлатлардан олдинроқ меҳнат мажбуриятини амалга оширди. Равшандирки, умуман капиталистик жамият шароитида ва айниқса империалистик уруш олиб бораётган монархия давлатлари шароитида меҳнат мажбурияти ишчилар учун ҳарбий-каторга турмасидан бошқа нарса эмас, меҳнаткашларни ва эксплуатация қилинаётган оммани асоратга солишнинг янги воситасидан бошқа нарса эмас, шу омманинг ҳар қандай норозилигини бостириш чораларининг янги системасидан бошқа нарса эмас. Лекин шунга қарамай, шу нарса шак-шубҳасиз бўлиб қолмоқдаки, йирик капитализм вужудга келтирган иқтисодий шарт-шароит туфайлигина бундай реформани навбатга қўйиш ва амалга ошириш мумкин бўлиб қолди. Энди биз ҳам урушдан кейин вужудга келган мислсиз вайронгарчилик шароитида худди шундай реформани, ҳеч шубҳасиз, олдинги ўринларнинг бирига қўйишимизга тўғри келади. Лекин равшанки, жамиятни капиталистик усулда ташкил этишдан социалистик усулда ташкил этишга ўтаётган Совет ҳокимияти меҳнат мажбуриятини амалга оширишни Германия империализми амалга оshира бошлаган томондан эмас, балки бутунлай бошқа томондан амалга ошириши лозим. Германия капиталистлари ва империалистлари меҳнат мажбуриятидан ишчиларни асоратга солиш учун фойдаландилар. Россиянинг ишчилари ва энг камбағал деҳқонлари меҳнат мажбуриятидан аввало энг кўп даражада бойларни ва мулкдор синфларни ўзларининг ижтимоий хизматларини бажаришга тортиш учун фойдаланишлари лозим. Биз меҳнат мажбуриятини амалга оширишни бойлардан бошлашимиз лозим.

Бунинг зарурлиги, умуман айтганда Совет Республикаси социалистик республика эканлигидангина келиб чиқаётгани йўқ. Бунинг зарурлиги яна шундан ҳам келиб чиқаётирки, мана шу бойлар ва мулкдор синфлар ўзларининг ҳам ҳарбий, ҳам пассив қаршилик кўрсатишлари (саботаж қилишлари) билан Россияни уруш етказган жароҳатлардан тузатиш ишини, — мамлакатни иқтисодий соғломлаштириш ва юксалтириш ишини ҳаммадан кўра кўпроқ қийинлаштириб юбордилар. Шунинг учун ҳам эндиликда давлатни бошқаришга доир ҳамма ишларнинг энг асосийси қилиб қўйилиши лозим бўлган ҳисобга олиш ва контроль қилиш аввало бойлар ва мулкдор синфларнинг намояндаларидан талаб қилиниши лозим. Мана шу синфларнинг намояндалари меҳнаткашлардан уруш давомида айниқса кўп миқдорда тўплаган бож-хирожлардан фойдаландилар, ана шу синфларнинг намояндалари мамлакатнинг жароҳатларини тузатиш ва мамлакатни янгилаш ишида қатнашиш соҳасида ҳар бир гражданга мажбурий бўлган юмушларни бажаришдан бўйин товлаш мақсадида шу бож-хирождан фойдаландилар, ана шу синфларнинг намояндалари ўзлари талаб олган мана шу бож-хирождан ўзларини паноҳда сақлаб, ўрнашиб олишлари учун за жамиятни қуришдаги социалистик принципнинг капиталистик принцип устидан ғалаба қозонишига ҳар томонлама қаршилик кўрсатиш учун фойдаландилар. Бойлар ва мулкдор синфларнинг қоғоз пулнинг анча запасларига эга бўлиб олишлари Совет ҳокимиятига қарши ва социализмга қарши улар олиб бораётган мана шундай курашнинг асосий воситаларидан биридир. Капиталистик жамиятда мулкдор синфларнинг бойлиги аввало шундан иборат эдики, улар ерга ва бошқа ишлаб чиқариш воситаларига: фабрикаларга, заводларга ва шу кабиларга хўжайин эдилар. Ишчиларнинг ва жуда катта кўпчилик деҳқонларнинг қўллаб-қувватлаётганлиги туфайли Совет ҳокимияти учун мамлакат бойлигининг мана шу асосий турига помешчиклар ва буржуазиянинг хўжайинлик қилиш ҳуқуқини бекор қилиш қийин иш бўлмади. Ернинг хусусий мулклигини декрет чиқариб бекор қилиш қийин иш бўлмади. Фабрикалар ва заводларнинг катта қисмини национализация қилиш қийин иш бўлмади. Қолган йирик саноат корхоналарини ва транспорт воситаларини ҳам национализация қилиш ҳеч шубҳасиз яқин келгусида[3] осонгина амалга ошириладиган вазифадир.

Лекин капиталистик жамият бойликнинг бошқа формасини вужудга келтирганки, бу формани тугатиш Совет ҳокимияти учун унчалик осон иш эмас. Пул, ёки ҳатто тўғрироғи — қоғоз пуллар бойликнинг мана шу формасидир. Уруш вақтида чиқарилган қоғоз пуллар айниқса кўп миқдорга етди. Ҳарбий операциялар ғови Россияга энг кўп мол киритиш ва Россиядан мол олиб чиқиб кетишда урушга қадар қатнашиб келган бир қанча мамлакатлар билан бўладиган савдо оборотидан Россияни ажратиб қўйган эди. Баланд нархлар билан ҳарбий материаллар етказиб бериш ва ҳарбий пудратларни бажариш ишида ҳам бевосита, ҳам бавосита деярли ёппасига қатнашган бойлар ва мулкдор синфларнинг қўлида қоғоз пуллар тўпланиб қолганлиги, бу қоғоз пуллар ана шуларнинг қўлида кўп миқдорда тўпланганлиги мулкдор синфларнинг бойлик тўплашининг ва меҳнаткашлар устидан ҳокимликни қўлда тутиб туришининг асосий усулларидан биридир. Уч йил урушни бошидан кечирган ҳар қандай капиталистик мамлакатда бўлгани каби, Россиянинг ҳам ҳозирги вақтдаги иқтисодий аҳволи шундай бўлиб турибдики, қоғоз пуллар жуда кўп миқдорда чиқарила берганлиги сабабли қадри ғоят тушиб кетган, лекин шундай бўлса ҳам, меҳнаткаш аҳолидан бож-хирож олиш ҳуқуқини шу дамгача ҳам таъминлаб турган қоғоз пулларнинг ниҳоят даражада катта запаслари нисбатан озчиликни ташкил этган буржуазиянинг ва мулкдор синфларнинг қўлида тўпланган ва яшириб қўйилган.

Капиталистик жамиятдан социалистик жамиятга ўтиш чоғида қоғоз пулсиз иш кўриш ёки қисқа вақт ичида қоғоз пулларни янгилари билан алмаштириш мутлақо имкони бўлмайдиган бир нарсадир. Ҳозир Совет ҳокимиятининг олдида қийин, шунга қарамай, албатта ҳал қилиниши лозим бўлган вазифа турибди, — бойларнинг қаршилик кўрсатиши билан курашиш,—меҳнаткашлардан бож-хирож олиш ҳуқуқини берадиган қоғоз пулларни асраб қолиш ва яшириш формасига кираётган қаршилик кўрсатиш билан курашиш вазифаси турибди. Қоғоз пуллар мана шундай бож-хирож олиш ҳуқуқини беради. Албатта, ишлаб чиқариш воситаларини, масалан, ер, фабрика, завод ва шу кабиларни илгари харид қилиш, сотиб олиш ҳуқуқини берган мана шу қоғоз пулларнинг аҳамияти ҳозир пасайиб кетмоқда ва ҳатто бутунлай нулга тушиб қолмоқда. Чунки, Россияда ерни социализация қилиш тўғрисидаги қонун нашр этилганидан кейин ер сотиб олиш энди мумкин бўлмай қолди, фабрикаларни ва заводларни, шунингдек шуларга ўхшаш йирик ишлаб чиқариш воситаларини ва транспорт воситаларини сотиб олиш эса мана шу хилдаги йирик корхоналарнинг ҳаммасини национализация ва мусодара қилиш процесси тез бораётганлиги туфайли, деярли мумкин бўлмайдиган иш бўлиб қолди. Демак, буржуазия ва мулкдор синфлар намояндаларининг (шу жумладан деҳқонлар буржуазиясининг) ишлаб чиқариш воситаларини сотиб олиш учун пул ишлатишлари тобора қийин ва деярли мумкин бўлмайдиган бир нарса бўлиб қолмоқда. Лекин буржуазия ўзининг эски имтиёзларини сақлаб қолишга интилиб, ҳамда мамлакатни социалистик асосда қайта қуриш ишини секинлаштиришга ва мумкин қадар кўпроқ қийинлаштиришга интилиб, жамият бойлигидан ҳисса олиш учун ўзига ҳуқуқ берадиган пулларни сақлаб ва яшириб қўймоқда, меҳнаткашлардан бож-хирож олишга ҳуқуқ берадиган ўз пулларини сақлаб ва яшириб қўймоқда, Россия бошига тушиши мумкин бўлган ҳарбий ва савдо характеридаги қийинчиликлар ёки кризислар бўлиб қолган тақдирда ўз мавқеини сақлаб қолиш ва ўзининг эски имтиёзларини қайтариш учун бўлган лоақал баъзи бир имкониятларни ўзига таъминлаб олмоқ учун қоғоз пулларни сақлаб ва яшириб қўймоқда.

Истеъмол буюмларга келганда эса уруш вақтидаги спекуляция йўли билан тўпланган қоғоз пулларга истеъмол буюмларни сотиб олиш имконияти буржуазия қўлида ва мулкдор синфлар қўлида деярли тўла равишда сақланиб қолди, аҳоли орасида майда деҳқонлар ва майда ҳунарманд ёки кустарь табақалар ниҳоят даражада кўп миқдорда бўлган Россия сингари мамлакатда мана шу истеъмол буюмларини тўғри нормалаштириш, тўғри тақсимлаш вазифаси ғоят қийин вазифадир, уруш вужудга келтирган вайронлик шароитида эса бу вазифа шу вақтгача деярли ҳал қилинмасдан қолмоқда. Шундай қилиб, Совет ҳокимияти маҳсулотларни ишлаб чиқаришни ва тақсимлашни ҳисобга олишни ва контроль қилишни жуда кўп миқдордаги қоғоз пулларни давлатнинг ҳар қандай контролидан яшираётган бойларга ва мулкдор синфларга қарши ташкилий кураш олиб боришдан бошлашга мажбур бўлди.

Ҳозирги вақтда Россияда 30 миллиард сўм чамаси қоғоз пул чиқарилган деб ҳисоблаш мумкин. Шу миқдордан, эҳтимолки, камида 20 миллиард сўми, балки бундан ҳам анча кўпроғи савдо обороти учун бутунлай кераксиз бўлиб қолган ҳамда буржуазиянинг ва мулкдор синфларнинг намояндалари ўзларининг ғаразгўйлик ёки синфий ғаразгўйлик мақсадларида сақлаб, бекитиб, яшириб қўйган запасдан иборатдир.

Совет ҳокимияти меҳнат мажбуриятини жорий қилишни аввало, буржуазиянинг ва мулкдор синфларнинг намояндаларини рўйхатдан ўтказиш билан қўшиб олиб бориши лозим бўлади, улардан ўз қўлларидаги мавжуд пулларнинг миқдори тўғрисида ҳақиқатга тўғри келадиган ариза (декларация) беришни талаб қилиши лозим бўлади, бу талаб қоғозда қолмаслиги учун бир қанча чораларни кўриши лозим бўлади, қоғоз пулларнинг ҳамма запасларини Давлат банкида ёки унинг бўлимларида тўплашга ўтиш тадбирларини ўйлаб кўриши лозим бўлади. Бундай тадбирлар кўрилмаса маҳсулотларни ишлаб чиқаришни ва тақсимлашни ҳисобга олиш ва контроль қилишни охирига етказиб бўлмайди.

VIII БОБ

Бироқ меҳнат мажбуриятининг жорий этилиши мулкдор синфлар қўлида тўпланган қоғоз пулларни ҳисобга олиш ва улар устидан контроль қилиш билан чекланиб қололмайди. Совет ҳокимиятига меҳнат мажбурияти принципини буржуазия ва мулкдор синфларнинг корхоналарни бошқариш ва бу корхоналарга ҳар турли ёрдамчи меҳнат: бухгалтерия, контора, ҳисоб-китоб, техник, маъмурий ва ҳоказо меҳнатлар билан хизмат кўрсатиш соҳасидаги бевосита фаолиятига нисбатан ҳам амалга оширишга тўғри келади. Бу жиҳатдан Совет ҳокимиятининг вазифаси ҳозирги вақтда саботажга қарши бевосита кураш соҳасидан ишни янги шароитда ташкилий равишда йўлга қўйиш соҳасига ҳам ўтиб бормоқда, чунки Совет ҳокимияти гражданлар урушида октябрь ойидан бошлаб февраль ойининг охирига қадар эришган ғалабаларидан кейин қаршиликнинг пассив формалари,— чунончи: буржуазия ва буржуа интеллигенцияси томонидан қилинган саботаж аслида барбод қилинди. Ҳозирги вақтда собиқ саботажчилар, яъни капиталистлар ва буржуа интеллигенцияси лагерида кайфият ва сиёсий ҳатти-ҳаракат ғоят кенг суратда, айтиш мумкинки ёппасига ўзгараётганлигини кўриб турибмизки, бу тасодифий эмасдир. Ҳозирги вақтда хўжалик ва сиёсий ҳаётнинг барча соҳаларида жуда кўп сонли буржуа интеллигенцияси ва капиталистик хўжалик арбоблари бизга ўз хизматларини таклиф этмоқдалар, — улар Совет ҳокимиятига ўз хизматларини таклиф этмоқдалар. Бинобарин, Совет ҳокимиятининг ҳозирги вазифаси шу хизматлардан фойдалана билишдан иборат. бу хизматлар Россия каби деҳқонлар мамлакатида социализмга ўтиш учун айниқса зарурдир ва улардан Совет ҳокимиятининг янги, — бутунлай ўз иродасига қарши ва Совет ҳокимиятига норозилик билдиришдек яширин ният билан ҳаракат қилган — ёрдамчилари ва кўмакчилари устидан Совет ҳокимиятининг устунлиги, раҳбарлиги ва контроллигига тўла риоя қилган ҳолда фойдаланиш керак.

Социализмга ўтиш учун буржуа интеллигенцияси хизматларидан фойдаланиш Совет ҳокимияти учун нақадар зарурлигини кўрсатмоқ учун биз шундай бир иборани ишлатамизки, бу ибора дафъатан қараганда ғалати туйилиши мумкин: социализм қуришни кўп жиҳатдан трестларнинг раҳбарларидан ўрганмоқ керак, социализм қуришни капитализмнинг энг йирик ташкилотчиларидан ўрганмоқ керак. Бу ақлга сиғмайдиган нарса эмас, йирик фабрикалар, йирик машиналар, индустрия, меҳнаткашларни мисли кўрилмаган даражада эксплуатация қилиш, — йирик фабрикалар капитал ҳукмронлигини ёлғиз ўзи йўқ қила олган ва социализмга ўтишни ёлғиз ўзи бошлай олган синф тўпланган марказлар эканлиги тўғрисида ўйлаб кўрган ҳар бир кимса бунга осонлик билан ишонч ҳосил қилади. Шу сабабли, социализмнинг ташкилий томонлари кун тартибига қўйилган ҳозирги вақтда социализмнинг амалий вазифаларини ҳал этиш учун биз буржуа интеллигенциясининг кўп сонли вакилларини, улардан капиталистик доираларда энг йирик ишлаб чиқаришни ташкил қилишдан ва, демак, биринчи навбатда синдикатлар, картеллар ва трестлар ташкил қилишдан иборат амалий иш билан машғул бўлган кишиларни Совет ҳокимиятига ёрдам кўрсатиш учун жалб этмоғимиз лозимки, бу ҳеч ажабланарли эмас. Совет ҳокимиятининг бу вазифаларини ҳал этмоқ учун, албатта, халқ хўжалигининг барча тармоқларида меҳнаткаш омманинг кўп куч-ғайрат сарф қилиши, кенг ташаббус кўрсатиши керак бўлади, чунки Совет ҳокимияти саноат йўлбошчилари деб аталган кишиларнинг эски мавқеини — бошлиқлар ва эксплуататорларнинг эски мавқеини — бу эски мавқени уларга ҳеч қачон қайтариб бермайди. Саноатнинг илгариги йўлбошчилари, илгариги бошлиқлар ва эксплуататорлар, техник экспертлар, раҳбарлар, консультантлар, маслаҳатчилар ўрнини эгалламоқлари лозим. Эксплуататор синфларнинг шу вакиллари томонидан тўпланган бутун тажриба ва билимларни кенг меҳнаткаш омманинг ташаббуси, ғайрати, иши билан қўшишдан иборат қийин ва янги, лекин ғоят олижаноб вазифа ҳал этилмоғи керак. Чунки фақат шундай қўшишгина эски, капиталистик жамиятдан янги, социалистик жамиятга ўтиладиган кўприкни вужудга келтира олади.

Агар социалистик революция бир вақтнинг ўзида бутун дунёда ёки, ҳеч бўлмаганда, бир қатор илғор мамлакатларда ғалаба қилганда эди, у ҳолда эски капитализмнинг раҳбарлари орасидан энг яхши мутахассисларни, техникларни ишлаб чиқаришни янгича ташкил қилиш процессига жалб этиш вазифаси ғоят осон бўлур эди. Бу ҳолда қолоқ Россиянинг бу вазифани ҳал этиш устида ёлғиз ўзи бош қотиришига тўғри келмас эди, чунки Ғарбий Европа мамлакатларининг илғор ишчилари бизга ёрдамга келган бўлур эдилар ва социализмга ўтишнинг ташкилий вазифаси деб аталган энг оғир вазифани амалга оширишдаги машаққатларнинг катта қисмидан бизни халос қилган бўлур эдилар. Ғарбда социалистик революциянинг бошланиши сустлашган ва кечиккан, Россия эса ўзини қайта ташкил этиш учун — лоақал аҳолини очликдан қутқариб қолиш учун, сўнгра эса бутун мамлакатни эҳтимол тутилган ҳарбий ҳужумлардан қутқариб қолиш учун, — жадал тадбирлар кўришга тўғри келаётган ҳозирги вазиятда, бизга илғор мамлакатлардан социалистик ташкилот ёрдамини ва ишчиларнинг қувватлашини кутиш эмас, балки у ерлардаги буржуазия ва капиталистик интеллигенциянинг ёрдамини олишга тўғри келади.

Ҳозир вазият шундай бир тарзда юзага келмоқдаки, Совет ҳокимиятининг янги ташкилий проблемалари ишида буржуа интеллигенциясининг кўмагини ташкил қилиш йўли билан бу ёрдамни олишимиз мумкин. Бундай ёрдамни фаннинг ҳар бир соҳаси бўйича энг яхши мутахассисларнинг меҳнатига — уларнинг ўз давлатимизнинг кишиси ёки чет эллик бўлишидан қатъи назар — юқори ҳақ тўлаш йўли билан олиш мумкин. Албатта, ривожланган социалистик жамият нуқтаи назаридан гапирганда, буржуа интеллигенциясининг вакиллари меҳнатига тўланадиган ҳақнинг ишчилар синфининг энг яхши табақалари меҳнатига тўланадиган ҳақдан беқиёс даражада юқори бўлиши ғоят адолатсизлик ва нотўғри бўлиб туюлади. Бироқ ҳозирги мавжуд шароитда*... биз кечиктириб бўлмайдиган вазифани буржуа мутахассисларининг меҳнатига анча юқори нормалар бўйича ана шундай (адолатсиз) ҳақ тўлаш йўли билан албатта ҳал этишимиз лозим. Агар, масалан, биз фараз қилсакки, Россияда ишлаб чиқаришни янги асосларда ташкил қилиш учун, меҳнат унумдорлигини ошириш учун, халқимизни яхши шароитда ишлаш санъатига ўргатиш учун, — агар биз фараз қилсакки, бунинг учун, айтайлик, билимнинг турли соҳаси бўйича икки мингта энг йирик мутахассисни, — рус мутахассисларини ва яна ҳам кўпроқ чет эллик, айтайлик, америкалик мутахассисларни — ёллашимизга тўғри келса, агар бизга улар учун йилига эллик ёки юз миллион сўм тўлашимизга тўғри келса, у ҳолда, халқ хўжалик манфаатлари нуқтаи назаридан, умуман ишлаб чиқаришнинг эскириб қолган усулларидан янги, энг такомиллашган усулларига ўтиш нуқтаи назаридан, бундай харажат мутлақо ўринли бўлур эди. Ишлаб чиқаришнинг яхши усуллари ва йўлларини ўргатиш учун шунча пул бермоқ керак ва берса арзийди. Бизнинг шунча пул беришимизга тўғри келишининг сабаби шуки, фақат бошқа мамлакатларда социалистик революциянинг ғалабасигина бундай раҳбарликка эга бўлишнинг бошқа имкониятини вужудга келтирган бўлур эди.

Албатта, буржуа интеллигенцияси вакилларининг меҳнатидан ва раҳбарлик кўрсатмаларидан фойдаланиш меҳнаткашларнинг демократик ташкилотлари ва Советлар томонидан амалга ошириладиган зарур контроль билан бирликда бир қатор янги проблемалар вужудга келтиради, лекин бу проблемалар ҳал этилиши мутлақо мумкин бўлган проблемалардир. Бинобарин, биз бу проблемаларни ҳал этиш учун ҳеч қандай қийинчиликлар олдида тўхтаб қола олмаймиз, чунки ҳозирги аҳволда ишлаб чиқаришни юксак даражада ташкил этишга ўтиш учун бошқа иложимиз йўқ.

Мен энди буёғини ҳам айтаман. Энг йирик капитализм меҳнатни ташкил қилишнинг шундай системаларини вужудга келтирдики, булар аҳоли оммаси эксплуатация қилинаётган шароитда озчилик мулкдор синфлар томонидан меҳнаткашларни асоратга солишнинг, уларнинг қўшимча меҳнати, кучи, қони ва асабларини сиқиб олишнинг энг ёвуз формаси бўлиб келди, бироқ бу системалар айни замонда ишлаб чиқаришни илмий асосда ташкил қилишнинг янги усулидир, бу системалар социалистик Совет республикаси томонидан қабул қилиниши, бир томондан, ҳисобни ва ишлаб чиқариш устидан контролни амалга ошириш манфаатларини кўзлаб, сўнгра, иккинчи томондан, меҳнат унумдорлигини ошириш манфаатларини кўзлаб қайта ишлаб чиқилиши лозим. Масалан, Америкада кенгайилган машҳур Тейлор[4] системасининг донг чиқарганига сабаб шуки, у ашаддий капиталистик эксплуатациянинг энг уччига чиққанидир. Шунинг учун ҳам бу система ишчилар оммасининг бениҳоя нафрати ва ғазабига дучор бўлди. Бироқ, айни замонда Тейлор системаси ишлаб чиқариш процессини системали анализ қилиб борувчи ва инсон меҳнати унумдорлигини ғоят ошириш йўлларини очиб берувчи фаннинг ғоят катта ютуғи эканлигини бир минут ҳам унутмаслик керак. Тейлор системасининг жорий этилиши муносабати билан Америкада бошланган илмий тадқиқотлар, айниқса, америкаликларнинг тили билан айтганда, ҳаракатларни ўрганиш меҳнаткаш аҳолини умуман меҳнатнинг юксак усулларига ва хусусан меҳнатни ташкил қилишга ўргатиш учун жуда кўп материал берди.

Тейлор системасидаги салбий томони шу эдики, бу система капиталистик қуллик шароитида амалга оширилди ва аввалги иш ҳақи сақланиб қолган ҳолда, ишчиларни икки ҳисса ва уч ҳисса ортиқ меҳнат қилишга мажбур этиш воситаси бўлиб хизмат қилди. Бунда ёлланма ишчиларнинг инсон организмига зарар келтирмай олдинги иш соати мобайнида икки ёки уч ҳисса ортиқ меҳнат қилиш лаёқати билан мутлақо ҳисоблашилмади. Социалистик Совет Республикаси олдида шундай вазифа турибдики, бу вазифани қисқача бундай таърифлаш мумкин: биз бутун Россияда Тейлор системасини ва меҳнат унумдорлигини оширишнинг илмий, америкача усулини бу системани қисқартирилган иш вақти билан, ишлаб чиқариш ва меҳнатни ташкил қилишнинг янги усулларидан меҳнаткаш аҳолининг иш кучига ҳеч қандай зарар етмайдиган қилиб фойдаланиш билан бирга қўшиб жорий этмоғимиз лозим. Аксинча, агар меҳнаткашлар етарли даражада онгли бўлсалар, меҳнаткашлар томонидан Тейлор системасининг тўғри қўлланилиши барча меҳнаткаш аҳоли учун мажбурий иш кунининг янада ва ғоят қисқартирилиши учун энг тўғри восита бўлиб хизмат қилади, бизнинг анча қисқа муддат мобайнида тахминан қуйидагича ифодалаш мумкин бўлган вазифани амалга оширишимиз учун энг тўғри восита бўлиб хизмат қилади: катта ёшдаги ҳар бир гражданин ҳар куни олти соат жисмоний меҳнат қилиши ва давлатни бошқариш учун тўрт соат ишлаши керак.

Бундай системага ўтиш учун жуда кўп янги малака ва янги ташкилий муассасалар керак бўлади. Шубҳа йўқки, бундай ўтиш биз учун анча қийинчиликлар туғдиради ва бундай вазифанинг қўйилиши ҳатто англашилмовчиликларга сабаб бўлиши ва эҳтимол, меҳнаткашларнинг баъзи табақаларининг қаршиликларига дуч келиш ҳам мумкин. Лекин шунга ишониш мумкинки, ишчилар синфининг илғор элементлари бундай ўтишнинг зарурлигини тушуниб оладилар ва хўжаликнинг урушда қанчалик вайрон бўлганлигини биринчи марта кўраётган миллион-миллион кишилар фронтдан қайтиб келгач, шаҳар ва қишлоқларда эндигина маълум бўлаётган дастлабки вайроналиклар шароитида, шубҳасизки, меҳнаткашларнинг шу йўлдаги жамоатчилик фикрини тайёрлаш учун замин ҳозирланади ва биз юқорида тахминан ва чамалаб белгилаган ўтиш ҳозирги вақтда Советлар ҳокимияти томонига ўтган меҳнаткаш синфларнинг онгли суратда бораётган барча элементлари томонидан амалий вазифа сифатида ўртага қўйилади.

IX БОБ

Мазкур характердаги иқтисодий ўтиш Совет ҳокимиятининг вакилларидан ҳам раҳбарлар функцияларида тегишли ўзгартишлар киритишни талаб этади. Мутлақо табиийки, халқнинг кўпчилигини ишонтириш ёки ҳокимиятни қўлга олиш ва эксплуататорлар қаршилигини бостириш вазифаси биринчи ўринга қўйилган вазиятда,—мутлақо табиийки, раҳбарлар орасида ҳам Совет ҳокимияти ўтмишдаги ҳокимиятнинг ҳар қандай демократик формаси боғланганига қараганда кўпроқ боғланган оммага нисбатан агитаторлар кўпроқ биринчи ўринга чиқдилар. Мутлақо табиийки, аҳолининг кўпчилигини ишонтириш учун ёки бу кўпчиликни эксплуататорларга қарши оғир ва машаққатли ҳарбий курашга жалб қилиш учун агитаторлик қобилияти айниқса кўп талаб этилди. Аксинча, юқорида қисқача тасвир этилган ҳамда маҳсулотларни ишлаб чиқариш ва тақсимлаш устидан ҳисобот ва контроль олиб боришдан иборат бўлган вазифалар энди амалий иш раҳбарларини ва ташкилотчиларини биринчи ўринга қўймоқда. Шунга мувофиқ равишда раҳбарларга муайян даражада қайтадан баҳо бериш, муайян даражада уларнинг ўрнини алмаштириш лозим, чунки улар янги шароитга ва янги вазифага мослаша олмайдилар. Табиийки, бундан илгариги даврнинг асосан агитаторлик вазифаларига мослашган раҳбарлик штаби учун бундай ўтиш жуда қийиндир. Табиийки, шу сабабларга кўра бир қанча хатоларнинг содир бўлиши муқаррар эди. Эндиликда ҳар қандай қилиб бўлса ҳам раҳбарларнинг ҳам, совет сайловчилари оммасининг ҳам, яъни меҳнаткашлар ва эксплуатация қилинувчилар оммасининг ҳам бу ерда кўрсатилаётган ўзгаришнинг зарурлигига ўзлари кўриб ишонч ҳосил қилишларига эришмоқ керак.

Меҳнаткашлар ва эксплуатация қилинувчилар оммаси орасида агитаторлик таланти ва қобилиятига қараганда ташкилотчилик таланти ва қобилияти анча бўлган кишилар кўпдир, чунки бу синфларнинг меҳнат соҳасидаги ҳаётининг бутун шароити улардан маҳсулотлар ишлаб чиқариш ва тақсимлаш соҳасида ҳамкорликни, ҳисобот ва контролни йўлга қўйишда кўпроқ маҳорат талаб қилган. Аксинча, илгариги турмуш шароитлари омма орасидан агитаторлик ёки пропагандистлик таланти бўлган арбобларни анча кам рўёбга чиқарган. Эҳтимол шунинг учун ҳам биз касби ёки истеъдоди жиҳатидан агитатор ва пропагандист бўлган кишиларнинг ташкилотчилик вазифасини ўз зиммаларига олаётганликларини тез-тез кўраётгандирмиз, бу вазифаларни ҳал қилишга жуда кам мослашганлигимизни ҳар қадамда кўриб ишонч ҳосил қилишимизга, ишчилар ва деҳқонларнинг кўнгли қолиши ва норозиликларини сезиб туришимизга тўғри келаётгандир. Кўпинча мамлакатнинг жамиятни социалистик қайта қуришга душман бўлган синфлари, буржуа партияларининг намояндалари ёки бизда ўзини социалист деб атаб, амалда эса, меньшевиклар ва ўнг эсерлар сингари, зўр бериб буржуазияга хизмат қилаётган кишилар, — кўпинча ана шундай кишилар Совет ҳокимиятининг бундай хатолари ва муваффақиятсизликларини кўриб қувонмоқдалар. Амалда эса бу хатолар тарихан қанчалик муқаррар бўлса, шунчалик равшанки, бу соҳадаги камчиликлар янги социалистик жамиятнинг ўсиш-улғайиш даврининг хатоларидир, холос. Практик-агитатор ўзига муносиб бўлган биринчи ўринга чиқадиган даражада қайтадан ўқиб ўрганиши, — шундай қайта ўқиб-ўрганиши мумкин ва шубҳасизки, Россиянинг барча чеккаларидаги Совет ҳокимиятининг вакиллари ортиқча машаққат тортмасдан бундай қайта ўқиб-ўрганишлари мумкин. Лекин бунинг учун вақт керак, амалда хато қилиш натижасида орттирилган тажрибагина ўзгаришнинг зарурлигини яққол тушунишга олиб келиши мумкин, — янги-янги вазифаларни ҳал қилишга яроқли бўлган бир қанча шахсларни ёки ҳатто бутун бир табақадаги шахсларни илгари суриши мумкин. Ишчилар ва деҳқонлар орасида ташкилотчи талантлар буржуазия хаёл қилгани ва тасаввур этганига қараганда кўпроқ бўлса керак, лекин гап шундаки, бу талантлар пастдан юқори кўтарилиш учун, мустаҳкамланиб олиш учун, капиталистик хўжалик шароитида ўзига яраша бир мавқени эгаллаб олиш учун ҳеч қандай имкониятга эга эмаслар.

Аксинча, агар биз янги-янги ташкилотчи талантларни давлатни идора қилиш ишига кенг кўламда жалб этиш зарурлигини энди яхши тушуниб олсак, агар биз, — Совет ҳокимиятининг принципларига таяниб, — бу соҳада амалда синалган ходимларни мунтазам суратда олға бостириб борсак, биз қисқа муддат ичида Совет ҳокимияти ривож топдирган, омма орасига ташлаган ва кейинчалик омма совет муассасалари аъзолари кўпчилигининг вакиллари контроли остида амалга оширадиган принциплар асосида ишлаб чиқаришнинг амалдаги ташкилотчилари янги қатламининг пастдан юқори кўтарилишига, ўз мавқеини эгаллашига, ўзига муносиб бўлган раҳбар вазифага ўтиришига эриша оламиз.

X БОБ

Бойларга нисбатан қўлланиладиган меҳнат мажбуриятидан Совет ҳокимияти тегишли принципларни меҳнаткашларнинг, ишчилар ва деҳқонларнинг кўпчилигига татбиқ этиш вазифасига ўтиши, тўғрироғи эса, айни бир вақтда шу вазифани ҳам кун тартибига қўйиши лозим бўлади. Бунда биз меҳнат мажбуриятини жорий қилиш вазифасининг бошқа томонини кўрамиз. Бу вазифага бошқача қараш ҳамда биринчи ўринга бой синфларга нисбатан амалга оширилиши лозим бўлган нарсани илгари сурмаслик керак. Меҳнат аҳлининг барча вакилларини рўйхатга олишимиз, уларнинг пулларини ёки уларнинг истеъмолларини текшириб боришимиз биз учун мутлақо зарур деб бўлмайди, чунки аҳолининг бу табақаларининг жуда катта кўпчилигини турмушнинг барча шароитлари меҳнат қилиш заруратига ҳамда жуда арзимас запасларидан ташқари бирон бир запас тўплай олмасликка маҳкум этади. Шунинг учун бу соҳада меҳнат мажбурияти ўрнатиш вазифаси меҳнат интизомини ва онгли интизомни ўрнатиш вазифасига айланади.

Эски капиталистик жамиятда меҳнаткашлар устидан интизомни капитал доимо очлик хавфини солиб ўрнатарди. Бу очлик хавфи ғоят оғир меҳнат билан ва меҳнаткашларнинг ўзлари учун эмас, балки бошқаларнинг бахти учун ишлаётганликларини англашлари билан қўшилиб кетганлиги учун меҳнат шароити меҳнаткашларнинг жуда катта кўпчилигининг ишлаб чиқариш раҳбарларига қарши доимий курашига айланар эди. Ана шу заминда шундай бир психологиянинг вужудга келиши муқаррар эдики, натижада меҳнаткашларнинг жамоат фикри ёмон ишлашни ёки ишдан қочишга уринишни қоралаш уёқда турсин, балки, аксинча, бундай қилишни эксплуататорларнинг ғоят оғир талабларига муқаррар ва қонуний норозилик ёки қаршилик кўрсатишнинг бир усули деб билар эди. Эндиликда буржуа матбуоти ва унинг ҳайбаракаллачилари ишчилар орасидаги анархия тўғрисида, уларнинг ахлоқсизлиги тўғрисида ёки ишчиларнинг жуда катта талаблар қўяётганлиги тўғрисида жуда кўп дод-вой солаётган эканлар, — бу танқиднинг душманлик характерида эканлиги жуда яққол кўриниб турибди. бу тўғрида узоқ тўхталиб ўтиришнинг ҳожати ҳам йўқ. Равшанки, Россия кейинги уч йил ичида аҳолисининг кўпчилиги мисли кўрилмаган даражада оч яшаган ва азоб чеккан мамлакатдир, — равшанки, бунда аҳоли руҳининг батамом тушиб кетиши ҳамда ҳар қандай уюшқоқликнинг бутунлай пасайиб кетиши ҳоллари мутлақо муқаррардир. Бу жиҳатдан тезлик билан бошқа вазиятга ўтишни талаб қилиш ёки бир неча декрет воситаси билан бу соҳада ўзгариш бўлишига умид боғлаш чала ўлик бўлгунча калтакланган кишига чақириқлар ёрдами билан соғлом руҳ ва меҳнат қобилияти беришга уриниш каби бемаъни ишдир. Меҳнаткашларнинг ўзлари томонидан барпо этилаётган ва меҳнаткашлар оммаси орасида тобора соғломланиш содир бўлаётганлиги билан ҳисоблашаётган Совет ҳокимиятигина бу соҳада туб ўзгаришлар қилишга қодирдир.

Совет ҳокимияти намояндалари орасида ва унинг тарафдорлари орасида — масалан, касаба союзларининг илғор раҳбарлари орасида — меҳнаткашларнинг онгли интизомини оширишга қаратилган мунтазам тадбирлар ишлаб чиқиш зарурлигини англаш батамом етилди. Шак-шубҳа йўқки, умуман капиталистик жамият шароитида, айниқса уруш натижасида юзага келган ғоят ҳаддидан ошган ва ашаддий спекуляция шароитида ишчилар синфи орасига шундай бир маънавий бузилиш кириб қолдики, бу бузилишга қарши албатта жиддий кураш олиб боришга тўғри келади. Яна бунинг устига уруш туфайли ишчилар синфининг илғор отрядлари составида ҳам ёмон томонга қараб анча ўзгарди. Шунинг учун меҳнаткашлар орасида интизом ўрнатиш, меҳнат меёри устидан, меҳнат интенсивлиги устидан контроль ўрнатишни ташкил этиш, меҳнат меёрини белгилаш учун, бу меёрни қўпол суратда бузганларни жавобгарликка тортиш учун, бу меёрни ошириб бориш мақсадида кўпчиликка мунтазам суратда таъсир ўтказиш учун махсус саноат судлари жорий этиш, — ана шуларнинг ҳаммаси Совет ҳокимиятининг ғоят муҳим вазифаси сифатида энди кун тартибига қўйилмоқда.

Шу нарсани мумкин қадар назарда тутиб бориш кераккки, буржуа жамиятида ижтимоий тарбиянинг асосий қуролларидан бири, яъни — матбуот, биз кўриб чиқаётган соҳада ўз вазифасини мутлақо бажармай келди. Бинобарин, ҳозиргача ҳам бизнинг совет матбуотимиз буржуа жамиятининг эски одатлари ва эски традициялари таъсиридан ҳали ҳам қутилгани йўқ. Бу нарса, жумладан, шунда ўзини кўрсатмоқдаки, бизнинг матбуотимиз ҳам, эски буржуа матбуоти каби, сиёсатнинг майда-чуйдаларига, сиёсий раҳбарликнинг шахсий масалаларига ғоят кўп ўрин ва эътибор бермоқда, ваҳоланки, барча мамлакатларнинг капиталистлари шулар воситаси билан халқ оммаси эътиборини унинг турмушидаги чинакам жиддий, чуқур ва туб масалалардан чалғитишга уриниб келган эди.

---

* Бу жумланинг ноаниқ ёзилган қисми тушириб қолдирилди. — Ред.

1) В. И. Ленин 1918 йил 14-16 мартда Москвада бўлиб ўтган Советларнинг Фавқулодда IV Бутунроссия съездини Москва съезди деб атайди.

2) М. П. Богаевский (1881—1918) — Дон қўшини атамани (генерал Каледин)нинг ёрдамчиси, контрреволюцион «Дон ҳукумати»нинг аъзоси. Кичик қўшинлар даврасининг 1918 йил 7 февралдаги мажлисида атаман Калединни ўзини-ўзи отишга, бу ҳукумат аъзоларини эса ўз ваколатларини топширишга мажбур этган сабаблар тўғрисида хабар қилиб, Богаевский бундай деган эди: «Бизда ҳеч қандай реал куч йўқ эди. Биз ҳеч кимга таяна олмадик».

3) Бутун йирик саноатни национализация қилиш тўғрисидаги декретни Халқ Комиссарлари Совети 1918 йил 28 июнда қабул қилган эди. Шу декрет билан барча хусусий темир йўлларни, шунингдек коммунал корхоналарни (сув билан таъминлаш, газ заводлари, шаҳар транспорти ва ҳоказоларни) национализация қилиш эълон қилинган, бу корхоналар маҳаллий Советлар ихтиёрига топширилган.

4) Тейлор (Taylor), Фредерик Уинслоу (1856—1915) — Америка инженери, 1905—1906 йилларда Америка инженер-механиклар жамиятининг президенти, меҳнатни ташкил қилишнинг иш кунидан максимал даражада фойдаланишга ва ишлаб чиқариш воситаларини ҳамда меҳнат қуролларини рационал ишлатишга қаратилган системасининг асосчиси. Капитализм шароитида бу системадан меҳнаткашларни эксплуатация қилиш учун фойдаланилади.

«ПРАВДА», 1962 йил, 28 сентябрь.

КУНИГА 2-2,5, ҲАТТО 3 ПРОЦЕНТДАН ОШИРИБ ПАХТА ТОПШИРАЁТГАН ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ, ҚУЙИ ЧИРЧИҚ, ОРЖОНИКИДЗЕ, ЎРТА ЧИРЧИҚ, ЧИНОЗ РАЙОНЛАРИГА ТЕНГЛАШИНГ!

ДУГОНАЛАР

Қаноат ўтган йили 12 тонна пахта териб кўпчиликни қойил қолдирди. Бригада аъзоларигина эмас, балки 1-бўлим ишчилари уни бу ютуқ билан табриклашди, роса мақташди. Олижаноблик ва жонбозлик кўрсатиб ишлаганлиги учун унинг номи бутун совхоз ишчиларига ёйилди. Ҳа. 12 тонна, айтиш осон бу рақамни. Агар граммлардан килограммларни, центнердан тонналарни ҳисоблаб кўрсангиз албатта ўшанча тонна «оқ олтин»ни қўл билан терган кишига балли, дейсиз.

Ўзи ҳақида яхши гапларни эшитган Қаноат мағрурланиб кетмади, аксинча ўтган йилдагига қараганда кўп пахта теришга аҳд қилди.

Бу йилги табиат қийинчиликларига қарамай, Қаноат ишлайдиган 1-бригада аъзолари чигитни ўз вақтида экиб уни беками-кўст ундириб олишди. Гуркираб ўсган ғўзаларга парвариш бериш ҳам эрта бошланиб кетди. Вақтида суғориш, культивация, яганалаш ва озиқлантириш натижасида ғўзалар тезда шонага кириб гуллади. Ишчиларнинг ажойиб меҳнати натижасида гуллар бўлиқ кўсакка айланди.

Бригадада йиғим-терим кампаниясига зўр тайёргарлик кўрилди. Пешона тери тўкиб қилинган меҳнат ажойиб самарасини берди. Пахталар шундай қийғос очилдики, қараб кўзинг қамашади, киши.

Эртага теримни бошлаймиз, деб бригада ишчилари маслаҳатлашиб олишган куни Қаноатнинг сира уйқуси келмади. У тонгни орзиқиб кутарди.

Сентябрнинг кишига ором берувчи майин шабадаси эсиб турибди. Қаноат кеча белгилаб қўйилган картага келганида эндигина ғира-шира бўлиб тонг отаётган эди. У атрофга бир назар ташлаб олганидан кейин, рўмолини дуррача қилиб ўради, сўнгра этакни тутиб, белини маҳкам боғладида, теримга киришиб кетди. Оппоқ очилган дурдоналарнинг ҳар биттаси Қаноатга қараб аввал мени тер деб табассум қилаётгандай туюларди. Унга сари бу қизнинг ғайратига-ғайрат қўшилиб завқланиб терарди.

Босиб-босиб терилган уч этак пахта ерга тўкилгандан кейин худди бир хирмон бўлиб кетгандай кўринди. Қаноат ҳали тўртинчи этакни териб ҳам улгурмаган эди ўзи томонга келаётган эркак-аёлларнинг овози эшитила бошлади.

— Қойил Қаноатхон, ишингиз баракали бўлсин, ўтган йилги маррадан ошмоқчи бўлибсиз-да, — дейишди бригада ишчилари.

Ўша куни Қаноат 150 килограмм пахта терибди. Ўтган йили 11 тонна «оқ олтин»ни эл хирмонига тўккан Ҳосият ҳам дугонаси Қаноатдан қолишмапти, 130 килограмм терибди. Бу рақам Қаноатни шошириб қўйди, чунки агар у эртага суръатни тезлаштирмаса, вақтдан унумли фойдаланмаса Ҳосият маррани эгаллаб, Қаноатни қувиб ўтади.

Теримнинг биринчи куни ҳар қандай кишини ҳам чарчатиб қўяди. Лекин Қаноат унга бўш келмади, ширин ҳаёлларга берилиб ухлаб қолди. Бир маҳал қараса кун ёйилиб кетганмиш, сакраб ўрнидан турса ҳали кун чиқмаган, муюлишдан қайрилган машинанинг чироғи тўғри Қаноатларнинг деразасидан тушган экан. Бу ҳам унинг фойдасига ҳал бўлди. Тезда нонушта қилган бўлди-да, пахтазорга жўнади. У бугун ҳам жонбозлик билан ишлади, лекин Ҳосиятга ютқазгани йўқ.

Мавсумда 15 тонна пахта териб беришга сўз берган ва шу кеча-кундузда эл хирмонига 150—160 килограммдан «оқ олтин» тўкаётган Қаноат Бобоева яна донг чиқарди. Ҳосият Ҳайдарова ҳам теримда бўш келмаяпти, ахир у ҳам 12 тонна пахта териб бераман деб сўз берган-ку.

Ўртоқ Қосимбой Элмуродов бошлиқ бригада ишчилари 100 гектар ернинг ҳар гектаридан пландаги 25,5 ўрнига 26,5 центнердан ҳосил топширишга аҳд қилишган. Улар ана шу мақсадда етиштирилган мўл ҳосилни тезроқ йиғиб-териб олиш учун кун сайин суръатни тезлаштираётирлар. Бунда Қаноат билан Ҳосиятнинг ҳам, Кимё Ҳасанова билан Гадой Йўлчиев каби ўнлаб илғор терimчиларнинг ҳиссаси катта. Жонбозлик кўрсатиб ишлаётган бу азаматларнинг ғайрати ажойиб натижалар беради. План ҳам, мажбурият ҳам сўзсиз бажарилади.

Т. УНАБОЕВ,

1-«Далварзин» совхози.

Суратда: илғор теримчилар Қаноат Бобоева ва (ўнгда) Ҳосият Ҳайдарова ўртоқлар. А. Абалян фотоси.

Тошкент область совети ижроия комитетида

ТАШКИЛОТЧИЛИК ИШЛАРИ— ЮТУҚЛАР ГАРОВИ

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент область Совети ижроия комитетининг навбатдаги мажлисида Бекобод районидаги Калинин қишлоқ Советининг иш фаолияти муҳокама қилинди.

Мажлисда таъкидланишича кейинги вақтда қишлоқ Совети омма билан алоқани ҳар тарафлама мустаҳкамлаган. Депутатларнинг иш фаолиятлари анча жонлантирилган. Маҳаллий Совет депутатлари ўз сайловчилари билан тез-тез учрашиб, уларнинг талаб ва истакларини бажаришга ҳаракат қилмоқдалар.

Маҳаллий Советларга бўлиб ўтган кейинги сайлов вақтида сайловчилар ўз депутатларига 15 та наказ берган эдилар. Депутатлар ташаббуси билан ана шу наказларнинг ҳаммаси бажарилди. 30 колхозчига уй-жой қуриб олишларида ёрдам берилди. 450 хонадоннинг уйи Ильич чироқлари билан ёритилди. Қишлоқ мактабининг ўқиш хоналари кенгайтирилди. Кўчалар текисланиб, шағал ётқизилди, 20 га яқин кўприк ремонтдан чиқарилди.

Қишлоқ Советининг ижроия комитети ўз ишини планли ташкил қилишга эришган. Сессия ва мажлислар ўз вақтида ўтиб турибди. Уларда қишлоқни ободонлаштириш, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини кўпайтиришда ички резервлардан фойдаланиш масалалари муҳокама қилиниб, зарур тадбирлар кўрилган.

Калинин қишлоғи таниб бўлмас даражада ўзгарди. Қишлоқ меҳнаткашлари партия ва ҳукуматимизнинг яқиндан бераётган катта ёрдамларидан фойдаланиб, пахта ва бошқа экинлардан мўл ҳосил етиштираётирлар. Жамоат чорвачилиги ривожлантирилиб, уларнинг маҳсулдорлиги кўпайиб бормоқда. Қишлоқ Совети активларга таяниб, илғор агротехника фани ютуқларини ишлаб чиқаришга кенг жорий қилмоқда, деҳқончилик маданиятини тобора оширмоқда. Ўнлаб депутат пахта далаларида самарали меҳнат қилаётир. М. Эрматов, А. Абдукаримов каби депутатларнинг ишидан ҳамма хурсанд. Улар бир йилнинг ўзида гектар бошига ҳосилни 5—6 центнерга кўпайтиришга аҳд қилишган. Депутатлар бошлиқ бу бригадаларда иш анча уюшқоқлик билан ташкил этилган. Пахта йиғим-теримида кун сайин суръатга-суръат қўшиляпти.

Мажлисда сўзга чиққан ўртоқлар эришилган ана шу ютуқларни қайд қилиш билан бирга қишлоқ Советининг пахта ҳосилини қисқа вақтда уюшқоқлик билан йиғиштириб олишга бўш раҳбарлик қилаётганини алоҳида кўрсатиб ўтдилар. Қишлоқ Совети ҳар бир бригада ва колхозда пахта териш бўйича берилган графикнинг сўзсиз бажарилишини таъмин этмаётир. Пахта териш машиналарининг унумли ишлаши устидан қаттиқ назорат қилмаяпти. Теримчиларнинг самарали ишлашлари учун тўла шароит яратиб берилмаган. Шу вақтгача Ленин номли колхознинг 4 та бригадасида болалар яслиси йўқ. Мавжуд болалар боғчалари эса мутлақо талабга жавоб бермайди. Дала шийпонлари тартибга солинмаган. Улар кўнгилли ҳордиқ чиқариш жойига айлантирилмаган.

Қишлоқ Совети пахтакорларга медицина хизмати кўрсатишни яхшилаш масаласи билан ҳам чинакамига шуғулланмаётир. Маданий-маиший хизмат кўрсатишни унутиб қўйган. Анчадан бери колхозчиларга янги кинофильмлар кўрсатилгани йўқ. Қишлоқда 12 та савдо магазини, 2 та ошхона, 2 та чойхона бўлишига қарамай, қишлоқ Совети дала шийпонларида кўчма дўконлар, иссиқ овқатлар ташкил қилмаган.

Шунинг учун ҳам қишлоқ Совети пахта йиғим-теримида ўтган йилнинг шу вақтига қараганда анча орқада қолиб келмоқда.

Қишлоқ Советида қишлоқ хўжалиги, молия-бюджет, йўл қурилиши, соғлиқни сақлаш ва халқ маорифи бўйича доимий комиссиялар тузилган. Бироқ уларнинг иши устидан етарли назорат ўрнатилмаган. Доимий комиссиялар ташаббусни сусайтириб юборганлар. Комиссияларнинг иши қишлоқ Советининг раиси М. Холиқулов эътиборидан четда қолаётир.

Область Совети ижроия комитети Калинин қишлоқ советининг ишидаги камчиликларни қисқа вақтда тугатиш ва унинг ташкилотчилик қобилиятини янада оширишга қаратилган қарор қабул қилди.

Улуғ Октябрнинг 45 йиллиги шарафига

ҚУРУВЧИЛАР АҲДИ

Улуғ Октябрь байрамини муносиб меҳнат туҳфалари билан кутиб олиш учун бошланган умумхалқ ҳаракатида актив иштирок этаётган «Средазтрансстрой» трести 209-қурилиш бошқармасининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари шу кунларда ҳар қачонгидан ҳам баланд руҳ билан ишлашмоқда. Қурилиш бўйича белгиланган йиллик давлат планини муддатидан илгари бажариш, уй-жой биноларини сифатли қуриш йўлида бир ёқадан бош чиқариб меҳнат қилмоқдалар.

Бошқарма бинокорлари республикамиз пойтахтининг Болгарские огороди массивида ўнлаб кўп қаватли турар-жой биноларини бунёд этишяпти. Улар яқинда 48 квартирали иккита уйни фойдаланишга топширдилар. Бу уйларга Тошкент темир йўлининг ўнлаб транспортчилари ўз оилалари билан кўчиб кирдилар ва ҳовли тўйи ўтказдилар. Бинокорлар Улуғ Октябрь байрамигача истиқомат қилувчиларнинг маданий ва маиший турмуш кечириши учун барча қулайликларга эга бўлган яна битта 48 квартирали турар-жой биносини фойдаланишга топширишга ҳаракат қилмоқдалар.

Бу объект қурилишида ишлаётган кўпгина бригадалар топшириқларни анча ортиғи билан адо этмоқда. А. Эргашев, В. Капустин ўртоқлар раҳбарлик қилаётган сувоқчилар бригадалари нормани бир ярим бараварга етказиб бажаришяпти. Тажрибали бинокор ўртоқ И. Раҳимжонов бошлиқ бўлган ғишт терувчилар бригадаси ҳам пешқадамлардан қолишмаётир. Бу бригада аъзоларининг иш кўрсаткичи 140 процентни ташкил этмоқда.

— Йил охиригача кўп ишларни бажаришимиз лозим, — дейди бошқарма мастери ўртоқ О. Исҳоқов. — биз яна иккита 57 квартирали уйни ҳам фойдаланишга топшириб, темирйўлчиларни хурсанд қилмоқчимиз. Коллективимиз шубҳасиз бунинг уддасидан чиқа олади. Унинг шу кунлардаги фидокорона меҳнати бунга шак-шубҳа қолдирмайди.

Ҳ. ШАРИПОВ.

ҚУРИЛИШЛАРГА

Тошкентдаги 1-ғишт заводлари бошқармаси коллективи зиммасига катта вазифалар юклатилган. Корхона ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари республикамиз пойтахтида олиб борилаётган уй-жой, маданий-маиший муассасалар қурилишига ҳар йили кўплаб ғишт етказиб бермоқдалар. Шуни ҳисобга олган ғиштчилар йиллик планни муддатидан илгари бажариш, яқинлашиб келаётган Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 45 йиллигини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш йўлида фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Барча касбдаги ишчиларнинг зўр ғайрат ва ташаббус кўрсатиб меҳнат қилишлари туфайли шу йилнинг 9 ойлик ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш топшириғи муддатидан анча илгари ортиғи билан адо этилди. Шу давр ичида Тошкент қурилишларига деярлик 42 миллион дона пишиқ ғишт етказиб берилди.

Бошқармага қарашли ҳар бир ғишт заводи коллективи етти йилликнинг тўртинчи йилини яхши кўрсаткичлар билан якунлаш юзасидан ўз зиммасига олган социалистик мажбуриятини беками-кўст бажариш йўлида жадал ишламоқда. Айниқса, 3 ва 4-ғишт заводлари коллективларининг қўлга киритаётган ютуқлари қувончлидир.

М. МАҲМУДОВ.

Қанча ПАХТА тайёрланди

XXII съезд

ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ҲАҚИДА МАЪЛУМОТ

28 СЕНТЯБРГАЧА

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Ишлаб чиқариш бошқармалари	Бир кунда	Мавсум бошидан бери	Машина терими: Бир кунда	Машина терими: Мавсум бошидан бери	Қоп-қанорсиз ташиш	Ғўза баргларини тўктириш
Тошкент	2,98	34.61	2.36	4.83	47.7	34.6
Янгийўл	2,47	30,36	2,70	13.14	32.8	57.3
Чирчиқ	1,80	23.19	1,67	6.96	26.7	47.4
Янгиер	1,47	16.52	1,18	3.66	19.8	50.5
Сирдарё	1,23	13,35	1,06	5.64	17,3	44.9
РАЙОНЛАР						
Юқори Чирчиқ	3,25	44.21	3,17	5,66	36,0	126,3
Қуйи Чирчиқ	4,08	34,34	6,27	37,59	32,2	61,7
Оржоникидзе	2,87	32,88	2,36	4,83	46,4	34,6
Ўрта Чирчиқ	2,29	29,55	2,66	15,13	32,4	64,5
Чиноз	2,21	28,48	1,82	6,09	37,1	48,4
Янгийўл	1,81	25,39	0,63	2,04	29,3	45,8
Пискент	1,70	24,07	1,11	3,05	26,1	49,1
Бўка	1,58	21,06	1.64	4,78	28,9	37,5
Бекобод	1,53	19,16	1,44	2,90	21,6	34,1
Оққўрғон	1,48	17,03	1,09	3,34	19,4	37,9
Комсомол	1,14	14,87	0.69	4,22	19,7	35,0
Сирдарё	1,48	14,61	1,48	7,33	18,7	50,6
Янгиер	1,41	14,24	1,98	4,23	18,1	61,7
Гулистон	0,90	9,26	0,89	4,68	11,3	55,5
Область бўйича	**1,77**	**21,24**	**1,55**	**6,69**	**24,9**	**48,5**

Пискент районининг фахри, Тельман номли колхознинг машҳур бригадири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳакимполвон Қодиров даласида терим суръати кундан-кунга кучайтирилмоқда. Бригадада терилган ҳосил пахта пунктига қоп-қанорсиз ташилаяпти. Суратда: тракторчи ўртоқ Тўйчи Тожибоев «оқ олтин»ни қабул пунктига ташиб боряпти.

В. Никонов фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

ЛЮБА ЛИ УРУҒЛИК МАККАЖЎХОРИНИНГ ЯНГИ СОРТЛАРИНИ СИНАБ КЎРМОҚДА

Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхозидан мамлакатнинг донгдор маккажўхорикори, СССР Олий Совети депутати Люба Ли бригадаси уруғлик маккажўхорини йиғиб олишга киришди. Колхоз мутахассислари томонидан маккажўхорининг сўталарини ва поясини алоҳида-алоҳида йиғиб олиш учун мослаштирилган «ККХ-3» комбайни далага чиқди. Ҳар бир ўсимликда 40—45 сантиметр узунликдаги иккитадан сўта, ҳар қайси сўтада 400—450 грамм дон бор. Дастлабки беш гектардан йиғиб олинган ҳосил гектарига 75 центнердан тўғри келади.

Люба Ли бригадаси бу йил серҳосил уруғлик маккажўхорининг «ВИР-338» ва «Днепровская—200» деган янги сортларини синаб кўрмоқда. Бу сортлар маҳаллий шароитда биринчи марта етиштирилган. Суғориладиган деҳқончилик усталарининг бу шонли коллективи 139 гектар майдоннинг ҳар гектаридан камида 70 центнердан дон йиғиб олишга ваъда берди.

Саратонда экилган маккажўхорини йиғиб олишга октябрь ойида киришилади. Колхоз агрономларининг мўлжалига кўра, Ли бригадаси 25 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 50 центнердан уруғлик маккажўхори олади. (ЎзТАГ).

ТЕРИМ СУРЪАТИ ЖАДАЛЛАШТИРИЛДИ

Ўртоқ Алибой Ҳамроқулов бошлиқ бригада ҳосилдорлиги жиҳатидан Бекобод районидаги Ленин номли колхозда салмоқли ўринни эгаллайди. Бу йил бригада аъзолари 74 гектар майдонда пахта етиштиришди. Уларнинг аҳди ҳар гектар ердан 30 центнердан ҳосил кўтаришдир.

Планни Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 45 йиллиги байрами кунигача бажариш истагида меҳнат қилаётган теримчилар ҳозир ҳар куни йиллик планнинг камида 3 проценти миқдорида пахта тайёрламоқдалар.

— Мен, — дейди бригаданинг моҳир теримчиси Улуғой Деҳқонбоева, — бир йўла икки қатордаги ғўзаларнинг пахтасини териб кетаман. Бир ғўзанинг пахтасини тепадан пастга қараб териб тушсам, иккинчисини пастдан юқорига қараб териб чиқаман. Бу усулни қўллаётганим, ғайратимни сира бўшаштирмаётганим туфайли ҳар куни эл хирмонига 300 килограммга етказиб «оқ олтин» тўкмоқдаман. Мен мавсум охирига қадар 11 минг килограммдан ошириб пахта теришга сўз берганман. Бу сўзимга албатта амал қиламан.

Улуғой билан мусобақалашаётган чеварлардан Юлдузой Юсупова, Тозагул Содиқова, Мелихол Мирҳамидова, Орзигул Турдиалиева ва Фазилат Раҳмонова сингари ўртоқлар ҳам ҳар куни тарозига 200—250 килограммдан пахта қўймоқдалар.

Райондаги 2-«Далварзин» совхозининг 6-бўлимидаги ўртоқ А. Тошматов бошлиқ бригадада ҳам йиғим-терим суръати кун сайин жадаллаштирилмоқда.

М. МИРЗАЕВ,
А. ЭГАМҚУЛОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» материаллари изидан

„ҚАЧОН ТАШИБ ОЛАСИЗЛАР?“

Газетамизнинг 29 июль сонида юқоридаги сарлавҳа остида босилган материалда Тошкент шаҳар даволаш муассасаларининг ўтин-кўмир складларидан қишлик ёқилғини ташиб олишни пайсалга солаётганликлари тўғрисида ёзилган эди.

Шаҳар соғлиқни сақлаш бўлими мудирининг ўринбосари ўртоқ Ғофуровнинг редакцияга маълум қилишича, барча даволаш муассасаларининг раҳбарларига - қиш учун ажратилган ёқилғини III-кварталдан қолдирмай ташиб олиш тўғрисида кўргазма берилган. Шаҳар соғлиқни сақлаш бўлимининг марказлаштирилган ёқилғи ташиш бўлими мудирига медицина муассасалари учун ажратилган ёқилғининг «Узтопторг» складларида узоқ ётиб қолишига йўл қўймаслик тўғрисида топшириқ берилган. Ҳозирги вақтда ажратилган ёқилғининг кўпчилик қисми ташиб олинган.

„Ноинсофлар“

Тошкентдаги ўтин-кўмир ҳамда ёғоч складларида харидорларга транспорт хизмати кўрсатиш ёмон аҳволда. Бундан фойдаланаётган айрим ноинсоф шоферлар бир машина юкни уйга элтиб бериш учун 10 сўмлаб ҳақ оладилар. Ўтин-кўмир ва ёғоч олувчиларга транспорт хизмати кўрсатишни яхшилашнинг иложи бормикан, деб мурожаат қилинган эди газетамизнинг 5 сентябрь сонида босилган хатларда.

Тошкент шаҳар автотрести бошқарувчисининг ўринбосари ўртоқ Б. Киршенбергнинг редакцияга маълум қилишича трест ҳузурида аҳолига транспорт хизмати кўрсатиш бўйича хўжалик ҳисобида ишлайдиган махсус бюро ташкил этишга қарор қилинган. Бу бюро ишга киришгандан кейин аҳолининг ўтин-кўмир ва қурилиш материаллари ташиб олиши учун қулайлик яратилади.

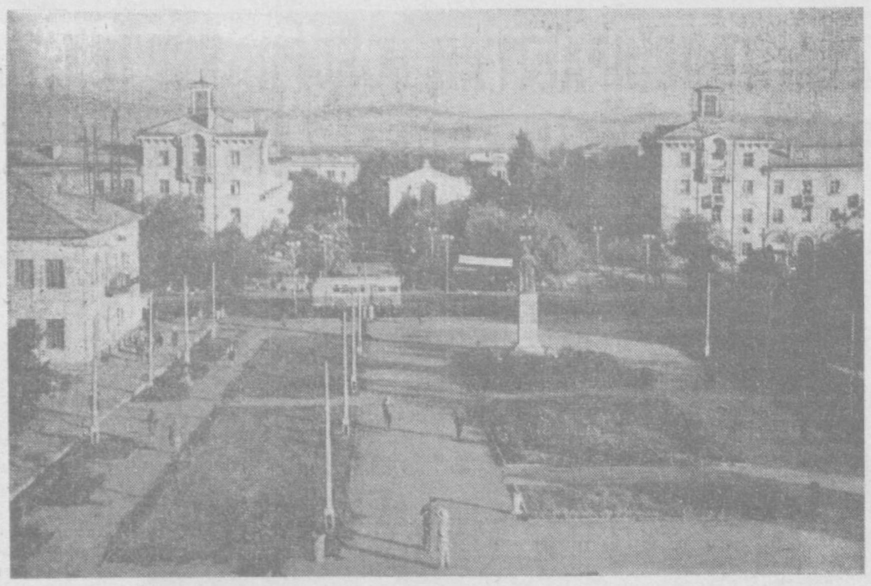

Индустриал Чирчиқ янгидан барпо қилинаётган кўп қаватли йирик бинолар, кенг кўча ва хиёбонлар билан тобора кўркам шаҳарга айланаётир. Фото мухбиримиз В. Салов олган бу суратда Чирчиқнинг энг гўзал жойларидан бири — Ленин кўчаси тасвирланган.

Санъаткорлар Бўстонлиқ районида

Райондаги кўпгина колхоз ва совхозларнинг илғор чорвадорлари, соҳибкорлари, саноат корхоналарининг ишлаб чиқариш пешқадамлари район маданият уйида тошкентлик санъаткорлар билан учрашдилар.

Кечани район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ М. Тожибоев очди. «Қизил ту» колхозининг чўпони Ўрозимбек Шертоев биринчи бўлиб сўз олади. У совлиқдан бир йилда икки марта қўзи олишда донг чиқарган. Донгдор чўпон бу йил қишки қўзилатиш кампаниясига пухта тайёргарлик кўрди. У икки йил ичида 350 совлиқдан 1175 бош қўзи олиш ниятида. Ўртоқ Шертоев санъаткорларнинг районга тез-тез келиб туришларини ва чорвадорлар ҳаётидан айниқса, чўпонлар ҳақида кўпроқ асарлар ёзишларини илтимос қилади.

Минбарга Фрунзе номли колхознинг илғор сут соғувчиси Сайрам Раззоқова кўтарилади. У санъаткорларга ўзининг қўлга киритаётган меҳнат ютуқлари тўғрисида сўзлаб беради.

— Фермамизда, — деди у, — 11 сут соғувчи бор. Ҳар биримизга 14 бош сигир бириктирилган. Мен саккиз ойда ҳар бир сигирдан 2500 литр сут соғиб олдим. Сизларни ишонтириб айтаманки, Октябрь байрамигача ҳар сигирдан 3 минг литр сут соғиб олишга эришаман. У ёзувчилардан колхоз ҳаёти темасида йирик асарлар яратишларини сўрайди.

Райондаги Ҳамза номли мактаб ўқитувчиси ҳаваскор шоир Умарали Турдибоев ўз шеърларини ўқиб берди.

«Ўзбекистон маданияти» газетасининг редактори, филология фанлари кандидати Лазиз Қаюмовга сўз берилади. У адабиётнинг ҳаёт билан ҳамнафаслиги ҳақида гапирди.

Шеърхонлик бошланди. Шоирлар чорвадорлар ва соҳибкорлар ҳаётидан олинган, социалистик қишлоқ ҳаётини мадҳ этувчи шеърларини ўқиб бердилар. Жуманиёз Жабборовнинг «Ернинг қудрати» ва «Қиз йиғиси», Ёнғин Мирзанинг янги ёзган қўшиқлари, Мамарасул Бобоевнинг Бўстонлиқ ҳақида ёзган «Боғистон» шеърлари йиғилиш қатнашчиларини хурсанд қилди. Дил куйлари узоқ вақт янграб турди.

Кеча охирида Ўзбекистон радиоси ва телевидениесининг артистлари ижросида катта концерт қўйиб берилди.

З. ИСРОИЛОВ,
Н. РИХСИЕВ.

Қисқа сатрларда

▲ Тошкент Офицерлар уйининг мажлислар залида **Бородино жангининг 150 йиллигига** бағишланган кеча бўлиб ўтди. Кечада шаҳардаги барча олий ўқув юртларининг студентлари қатнашди.

Ж. Умарқулов.

▲ **Чиноз район посёлка советидаги** «Янги маҳалла»да озиқ-овқат ва саноат моллари билан савдо қилувчи янги магазин қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Н. Саидов.

▲ Пойтахтимизда Калинин майдони — Жарқўрғон ўртасида қатнайдиган **янги автобус маршрути** очилди.

А. Паттаев,
Х. Ҳайдаров.

▲ **Янгийўл шаҳар марказида** икки қаватли бино фойдаланишга топширилди. Бинога шаҳар марказий алоқа конторoccи, модалар ательеси ва радио-телевизор устахонаси жойлашди.

И. Норматов.

Тошкент янгиликлари

ОЛМАОТА КЕЧАСИ

26 сентябрда Тошкентдаги Тельман номли маданият ва истироҳат паркида Қозоғистонга, унинг пойтахти Олмаотага бағишланган кеча ўтказилди. Тарих фанлари кандидатлари С. И. Аҳмедов, И. Г. Федотовлар кечада сўзга чиқиб, Қозоғистон ССР экономикаси ва маданиятининг равнақи ҳақида гапириб бердилар. Тарихчи С. А. Муҳамедшин Қозоғистон билан Ўзбекистон ўртасида азалдан давом этиб келаётган иқтисодий алоқалар тўғрисида гапирди. Қозоғистондан Тошкент политехника институтига ўқишга келган студент У. Маканов Олмаота, унинг ўтмиши ва келажаги ҳақида сўзлаб берди.

Парк майдончаларида «Қозоқфильм» студияси яратган фильмлар намойиш қилинди. Оркестрлар қозоқ композиторларининг асарларини ижро этдилар. (ЎзТАГ).

РАССОМ ВА АРХИТЕКТОРЛАР УЧРАШУВИ

Санъатда ҳамкорлик учун, меъмор ва рассомлар алоқасини мустаҳкамлаш учун. Ўзбекистон Архитекторлар союзи биносида бўлган пойтахтимиз рассом ва архитекторларининг учрашуви шу шиор остида ўтди. Учрашувнинг мақсади гўзаллик яратувчилар ўртасида яқиндан ижодий ҳамкорликка асос солиш эди. Иттифоқимизнинг йирик шаҳарларидан ўрнак олган ҳолда шу йўл билан ҳозирги замон улкан шаҳар қурилиши талабларига жавоб берадиган монументал-декоратив санъатни ривожлантириш мумкин.

Йиғилишда республика архитекторлар союзининг раиси М. Булатов рассом, архитектор ва санъатшуносларга Тошкентда бўлаётган кенг миқёсдаги қурилишлар ҳақида гапириб берди.

Янги понорама кинотеатри лойиҳасининг автори Ю. Холдеев, рассом А. Ган ва бошқа ўртоқлар ўзларининг ижодий ишлари билан таништирдилар. Тошкентда қуриладиган Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва универмаг бинолари лойиҳаларининг авторлари айтган гаплар ҳаммани қизиқтирди.

Архитекторлар союзи биносида лойиҳаларнинг фотосуратлари, макетлари, бўлажак қурилишларнинг безак эскизлари ва декорациялари ҳам намойиш қилинди.

О. АПУХТИН.

ГАЗЛАМАЛАРДА — КОСМОНАВТЛАР

Ер шари. Ўртада Москва куранти қад кўтарган. Заррин нурларини сочаётган қуёш, ҳамроҳи —Ерни табриклаётгандек кўринади. Советлар Иттифоқидан кўтарилган «Восток-3» ва «Восток-4» космик кемалари ёнма-ён учмоқда. Тошкент тўқимачилик комбинатининг газламага гул босиш фабрикаси рассомларининг кейинги ижодида ана шу тарихий воқеа тасвирланган.

«Спутник» деб аталган бу сувенир совет космонавтларига бағишланади. Унда тўртта совет космонавти — Юрий Гагарин, Герман Титов; Андриян Николаев ва Павел Поповичларнинг номлари ёзилган. Фабриканинг уста рассомлари Мавлон Арслонов ва Евгений Лугачев чизган бу сувенир фотогравер цехида валларга кўчириш учун тайёрланмоқда. Расмлар валларга кўчириб бўлингач, газламаларга босилади.

Н. САЪДУЛЛАЕВ.

ЙИРИК ОЛТИН ПАРЧАСИ

БАРНАУЛ, 27 сентябрь. (ТАСС мухбири). Змеиногорск шаҳрида яшовчи Матрёна Илларионовна Федотова оғирлиги тўрт килограмму юз граммлик яхлит олтин парчаси топди.

У ўз боғчасида ишлаб туриб, қаттиқ бир нарсага қоқилиб тушди ва уни темир парчаси деб ўйлади.

Федотова шундай бўлса ҳам, ўз топилмасини геологларга кўрсатди.

Бу нарса яхлит олтин бўлиб чиқди.

Олтин бу ерга қандай келиб қолган? Шу ерлик кекса кишиларнинг хотирлашича, Федотованинг участкаси ўрнида революциягача олтин саралаш фабрикаси хизматчиларидан бирининг боғи бўлган экан. Афтидан, олтинни ўша киши яшириб қўйган бўлса керак.

Қимматли топилма Давлат банкига топширилди.

Янги боғча

Оқилон маҳалласида иккитагина болалар боқчаси ишлар эди. Яқинда Октябрь район ижроия комитети оналарнинг талабини назарга олиб маҳаллада яна битта янги боқча очиб берди. Боқчанинг кенг, ёруғ хоналари жажжигина кроватлар, стол, стулчалар билан жиҳозланди. Унинг ҳовлиси соя-салқин, мевазор. Болаларга озиқ-овқат пишириб берадиган ошхоналар газлаштирилган.

Боғчага малакали тарбиячилар бириктирилди. 15 йилдан буён тарбиячилик қилаётган Салима Тошхўжаева мудира қилиб тайинланди.

— Ҳозир 55 болани қабул қилдик. Имкониятларимизни кўриб чиқиб келгусида яна қўшимча 40 га яқин бола қабул қилишни мўлжаллаганмиз, дейди мудира.

З. ЭШОНХОНОВА.

Об-ҳаво

Бугун Тошкент шаҳрида ва Тошкент областида ҳаво бироз булут бўлса-да ёғингарчилик бўлмайди. Эрталаб Тошкентда 5—7, областда 3—8 даража, кундузи Тошкентда ва областда 19—22 даража иссиқ бўлади.

Тошкент об-ҳаво бюроси.

Обуна «Союзпечать» бўлимларида, алоқа бўлимлари ва контораларида, шунингдек корхона ва муассасалардаги жамоатчи вакиллар, шаҳар ва қишлоқ почтальонлари томонидан қабул қилинади.

Телевизор

29 СЕНТЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Поэзия-ёшларга** (мактаб ўқувчилари учун). 18.35 — **Телевизион янгиликлар**, 18.50 — **Спорт кундалиги**, 19.20 — **Чет эл кинохроникаси**, 19.30 — **Қуёш ҳамроҳ** номли киноповесть, 20.40 — **Концерт** (санъат усталари ижросида).

Ўзбек тилида: 21.25 — **Телевизион янгиликлар**, 21.40 — **Пахтакорлар учун.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 20.10 — **Янги Деҳли** (ҳинд кинокомедиясининг биринчи серияси).

Рус тилида: 21.25 — **Берлинда остановка** (фильм-концерт).

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 29/IX да **Шоир қалби.** СССР халқ артисти **Саодат Қобилова,** Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Карим Зокиров, Саттор Ярашев, Насим Ҳошимов,** СССР халқ артисти, Давлат Мукофоти лауреати **Мукаррама Турғунбоевалар** қатнашади. Дирижёр — СССР халқ артисти, Давлат мукофоти лауреати **Мухтор Ашрафий.** 30/IX да эрталаб **Коппелия,** кечқурун **Шаҳризода, Штраусиана, Болеро.**

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 29, 30/IX кеч соат 8 да **Катта концертлар.** Билетлар сотилмоқда.

МУКИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 1962/63 йил мавсумининг очилиши — 30/IX ва 1/X да янги спектакль **Икки билагузук.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — РСФСРда хизмат кўрсатган артист **Константин Берман** ва қизиқчилар группасининг иштироки билан **«Қувноқлар цирки»** деган томоша. Кеч соат 7 яримда бошланади. 30/IX да 3 марта томоша кўрсатилади: **кундуз соат 12, 3** ва кеч 7 яримда.

Кино

ҚИШКИ БИНОДА

Профессор Мамлок — «ВАТАН» (кундуз ва кечқурун).

Мартин булутда — «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Одиссей саёҳатлари — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Стадионда учрашув — НАВОИЙ номли (эрталаб соат 11-40 ва кеч 6-50 минутда).

Симледаги севги — «ИСКРА» (кундуз ва кечқурун).

Менинг қувончим — «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Қир ва чангалзор — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Причал йўли — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 8 ва 9 яримда)

Одиссей саёҳатлари — «ВАТАН». НАВОИЙ номли (кеч соат 9 яримда).

Профессор Мамлок — НАВОИЙ номли, «ПОБЕДА».

Алло, номерда янглишибсиз — «ФЕСТИВАЛЬ».

Кўр ўғли — КАФАНОВ номли.

Жарликдан сакраш — ТЕЛЬМАН номли.

Причал йўли — «ШАРҚ».

СПОРТ ХАБАРЛАРИ

ТЎП СУВДА

ЧИРЧИҚ. Бу ерда сув полоси бўйича Ҳиндистон Республикаси билан Ўзбекистон терма командалари ўртасида дастлабки халқаро ўртоқлик учрашуви ўтказилди.

Томошабинлар кескин вазиятда ўтган мароқли курашнинг шоҳиди бўлдилар. Ўзбекистон терма командаси спортчилари бақувватроқ бўлиб чиқди. Улар бутун матч давомида устунликни қўлдан бермай, 12:6 ҳисоби билан ғалаба қозондилар. Меҳмонлар командасининг марказий ҳужумчиси Дилип Шеб ажойиб маҳорат кўрсатди. У, Ўзбекистон командаси дарвозасига ташланган олтита тўпдан тўрттасини киритди.

Шундан сўнг, Тожикистон терма командаси билан Ўзбекистон ёшлар терма командасининг ватерполистлари учрашдилар. Бу учрашув 4:3 ҳисобида ёшларимизнинг ғалабаси билан тугади.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ЧАВАНДОЗЛАРИГА МУКОФОТЛАР

ПЯТИГОРСК. Чавандозлар Бутуниттифоқ мусобақасига якун ясалди. Қорабайир зотли чопқир отлар билан қатнашган Ўзбекистон командаси иккита традицион мукофотни қўлга киритди ва бунинг учун иккита қимматбаҳо хотира кубогини олди. «Қизқув» деган миллий ўйинда шахсий биринчиликни олганлиги учун Людмила Корпусова махсус ёдгорлик совғаси билан мукофотланди. Қорабайир чопқир отларини аъло даражада тарбиялаб тайёрлаганликлари учун Ўзбекистон чавандозларига жами 75 диплом ва аттестат топширилди. (ЎзТАГ).

А. ТЕДЕЕВ — СОВЕТ ИТТИФОҚИ ЧЕМПИОНИ

ОРЖОНИКИДЗЕ. (ЎзТАГ махсус мухбири). Бу ерда эркин кураш бўйича Совет Иттифоқи биринчилиги учун мусобақа ўтказилмоқда. Энг енгил вазнли категориядаги спортчилар ўртасида тошкентлик динамочи А. Тедеев ажойиб ғалаба қозонди. У, кўпгина машҳур совет спортчиларини енгиб, Совет Иттифоқининг 1962 йилги чемпиони деган фахрий номни олишга сазовор бўлди.

Чет элларда нима гап

БОШ КОМИТЕТДА

НЬЮ-ЙОРК, 27 сентябрь. (ТАСС). Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеяси XVII сессияси Бош Комитетининг 26 сентябрда бўлиб ўтган мажлисида Совет Иттифоқи томонидан таклиф этилган муҳим бандларни, яъни превентив ядро уруши пропагандасини қоралаш тўғрисидаги масалани ва қуролсизланишнинг иқтисодий программаси тўғрисидаги масалани сессия кун тартибига киритиш учун тавсия этиш ҳақида қарор қабул қилинди.

Бу масалаларни Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг XVII сессиясида муҳокама қилиш зарурлиги шу қадар равшанки. Ғарб давлатлари вакилларидан биронтаси бирор эътироз билдиришни зарур деб топмади. Бироқ Америка Қўшма Штатларининг делегацияси ўзининг эски синалган найрангидан фойдаланди: бу масалаларнинг муҳокамасини Бош Ассамблея ялпи мажлисларидан ассамблея комитетларига ўтказишга ҳаракат қилиб кўрди.

Ғарб блоки мамлакатлари ва Латин Америкаси давлатларининг автоматик кўпчилик овози билан бу масалалар сиёсий комитетнинг ҳамда иқтисодий ва молиявий масалалар билан шуғулланувчи комитетнинг кун тартибига киритилди.

БМТ БОШ АССАМБЛЕЯСИНИНГ XVII СЕССИЯСИ

НЬЮ-ЙОРК, 27 сентябрь. ТАСС мухбири **Л. Пономарев** хабар беради:

Кеча Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг кундузги ялпи мажлисида Қўшма Штатларда визит билан меҳмон бўлиб турган Покистон Президенти Муҳаммад Айюбхон қисқача нутқ сўзлади. У, Ассамблеяни «деколонизация процессини охиригача етказишга» чақирди ва ядро синовларини тўхтатишни ёқлаб гапирди, бу нарса «қуролсизланиш йўлида муҳим қадам» бўлиб хизмат қилур эди, деди.

Сўнгра Янги Зеландия делегациясининг бошлиғи сўзга чиқди. У, ҳали ҳам мустамлака асоратида турган территорияларга дарҳол мустақиллик бериш «хавфлидир», деди.

Украина ҳукумати, деди Украина ССР вакили Л. Ф. Паламарчук, беистисно ҳамма халқлар озод бўладиган пайт муқаррар яқинлашаётганлиги ҳақида дарак берувчи ҳар бир воқеани астойдил табриклайди. Бизнинг кўз олдимизда рўй бераётган деколонизация процесси шундан далолат берадики, деб таъкидлади Л. Ф. Паламарчук, мустамлака мамлакатлар ва халқларга мустақиллик бериш тўғрисида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг XV сессиясида қабул қилинган декларация халқлар орзусини, турмуш талабларини акс эттиради.

Сўнгра Л. Ф. Паламарчук Кубадан ўч олиш хавфи устида тўхталиб ўтди. Куба адресига қилинаётган таҳдидлар аслида Бирлашган Миллатлар Ташкилотига қарши қаратилаётганлиги, халқларга тинчликда яшашга даъват этувчи унинг Уставига қарши, халқларнинг ўз хоҳишлари бўйича турмуш тарзини танлаб олишдан иборат суверен ҳуқуқларига қарши қаратилганлиги баъзи кишиларни сира андишага солмаётир, деб таъкидлади у.

Америка Қўшма Штатлари айрим вазиятларда ядро конфликтида ташаббус кўрсатиши мумкин, деб АҚШ президенти айтган гаплар яқиндагина бутун дунёни ларзага келтирди, деди у. Украина ҳукумати превентив ядро уруши доктринасини Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг мақсадлари ва принципларига, тинчликни сақлаш манфаатларига батамом зид бўлган ҳамда инсоният шаъни ва виждонига тўғри келмайдиган агрессив доктрина сифатида қатъий қоралайди. Украина делегацияси Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг превентив ядро уруши пропагандасини қоралашини қатъий талаб қилади.

Украина ташқи ишлар министри ўз нутқида Совет Иттифоқининг «қуролсизланишнинг иқтисодий программаси» тўғрисидаги масалани сессия кун тартибига киритиш ҳақидаги таклифини қўллаб-қувватлади ва делегатларни ана шу проектга жуда жиддий эътибор беришга чақирди.

Ўзаро иқтисодий ёрдам кенгаши кўмир бўйича доимий комиссиясининг мажлиси

ВАРШАВА, 27 сентябрь. (ТАСС). Бу ерда 24 сентябрдан 26 сентябргача Ўзаро иқтисодий ёрдам кенгаши кўмир бўйича доимий комиссиясининг 12-(навбатдан ташқари) мажлиси бўлди.

Мажлисда Ўзаро иқтисодий ёрдам кенгашининг қатнашчилари бўлган мамлакатлар: Болгария, Чехословакия, Германия Демократик Республикаси, Польша, Румыния, СССР, Венгрия делегациялари қатнашди.

ЯМАНДАГИ ВОҚЕАЛАР

БАЙРУТ, 27 сентябрь. (ТАСС). Ямандан олинган хабарларга кўра, мамлакатда ҳарбий тўнтариш қилинган. Монархия режими ағдариб ташланган. Яман республика деб эълон қилинган. Хабар берилишича, мамлакатда ҳокимият ҳарбийлар қўлига ўтган.

Америка империалистлари «Совет Иттифоқидан Кубага қурол-яроғлар ва ҳатто қўшинлар юборилмоқда» деб тушунтиришга уринмоқчи бўлмоқдалар. «Бунга жавобан шуни айтиш мумкинки: жаноблар, сизлар шу қадар чўчиб қолганга ўхшайсизки, ўз соянгиздан қўрқаяпсиз, ўз идеяларингизнинг кучига ва ўзингизнинг капиталистик системангизга ишонмаяпсиз».

(ТАСС Баёнотидан).

Ўз соясидан қўрқаётганлар.
А. Василенко чизган расм. (ТАСС фотохроникаси)

Кинофильмлар прокати Ўзбекистон конторааси
КИНОТЕАТРЛАР ЭКРАНИГА
Одамлар ва ҳайвонлар
НОМЛИ КИНОРОМАН ЧИҚАРАДИ
(икки қисмда)

Либретто автори — **Тамара Макарова.**
Сценарий автори ва постановкачи — **Сергей Герасимов.**
Бош оператор — **Владимир Рапопорт.**
Композитор — **Арам Хачатурян.**
Постановкачи рассомлар — **Борис Дуленков, Пауль Леманн.**

Ролларда:
Николай Еременко, Тамара Макарова, Жанна Болотова, В. Доронин, Н. Медведева, О. Иванова, С. Герасимов, Т. Гаврилова, М. Рувель, В. Июнге, Г. Руссе, В. Тульке ва бошқалар қатнашади.
М. Горький номли (СССР) ва «Дефа» (ГДР) киностудиялари биргаликда ишлаган

Редактор М. ҚОРИЕВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («Ташкентская правда») — орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг адрес: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 29004, редактор ўринбосари — 25885. Партия турмуши бўлими — 26232. Пропаганда ва совет қурилиши бўлими — 28761. Қишлоқ хўжалик ва маҳаллий ахборот бўлими — 29040. Адабиёт ва санъат, маданият, саноат ва транспорт бўлимлари — 33786. Секретариат — 34808. Хатлар бўлими — 34048. Илғор тажрибаларни пропаганда қилиш штатсиз бўлими — 31936. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 26334, 33262, 30249, 30250, 30253.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р. 02343. Нашр. Г. 1690.